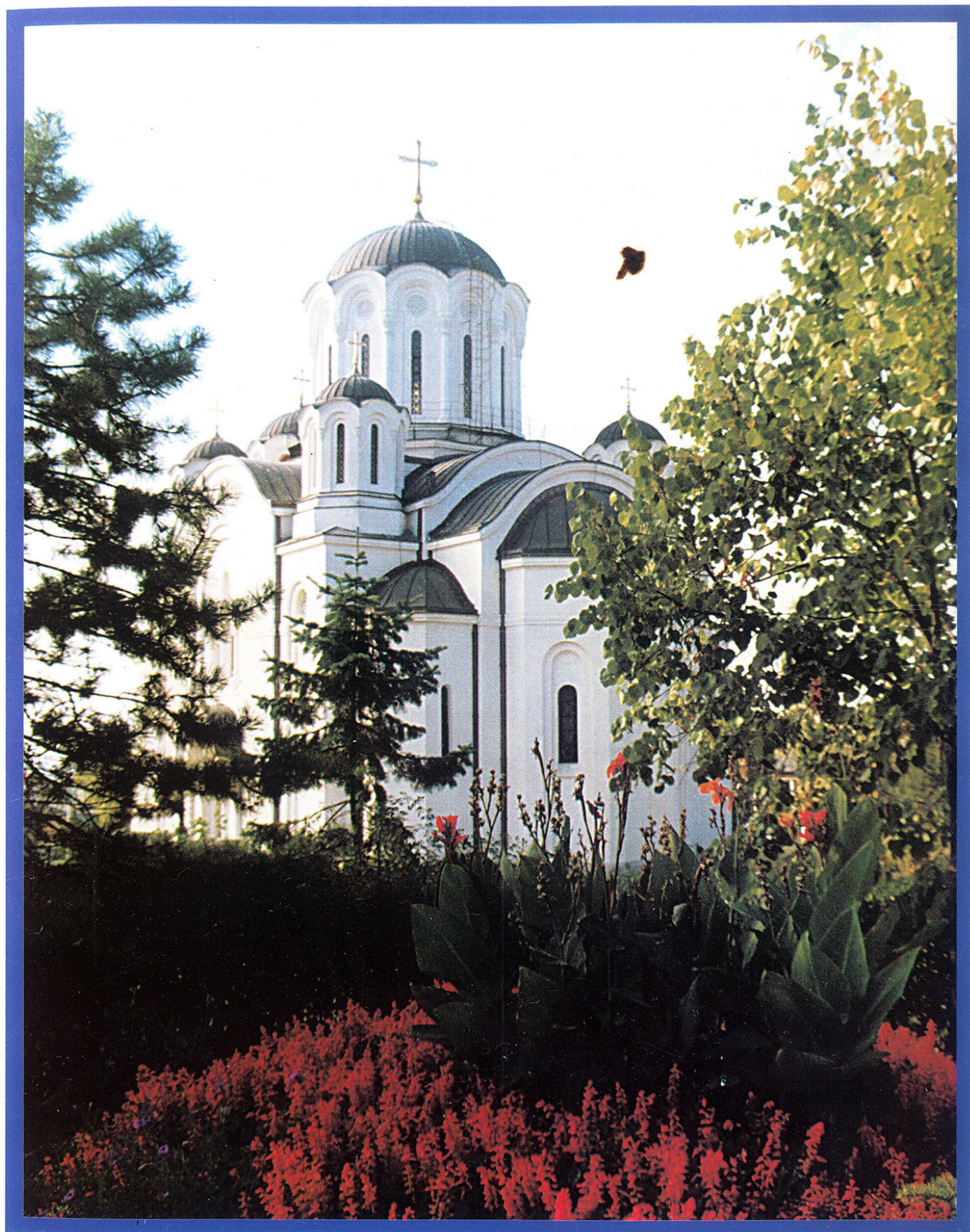

Каленик

ИЗДАЊЕ
ШУМАДИЈСКЕ
ЕПАРХИЈЕ

1997

4

Каленик

БРОЈ 4
ЗА 1997. ГОДИНУ

ДОНОСИ:

Тема броја
ПЕДЕСЕТОГОДИШЊИЦА
ОСНИВАЊА
ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

ОСВЕЋЕН ДУХОВНО-ПРОСВЕТНИ
ЦЕНТАР „ЈОШАНИЦА“

Стр. 10.

ЧЕТИРИ ГОДИНЕ ДЕЧИЈЕГ ДОМА
„СВЕТИ ЈОВАН КРСТИТЕЉ“

Стр. 18.

ФОТОГРАФИЈЕ

На насловној страни:
храм Светог Димитрија у
Лазаревцу

На последњој страни:
манастир Тресије, код Мла-
деновца, XV век

Епископ шумадијски Сава приликом освећења цркве Светог Саве
на Липару - Трбушница, 17. јуна 1997. године

ПЕДЕСЕТОГОДИШЊИЦА ОСНИВАЊА СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ (1947-1997)

Територија данашње Епархије шумадијске у далекој прошлости припадала је Београдској и Топличкој епархији, а поједини делови, од 1557. до прве половине седамнаестог века, Рудничкој епархији, а потом Веначкој епархији чији је митрополит веначки и руднички Серафим резидирао, 1632, у манастиру Благовештењу. „Не зна се да ли је та област у то доба сачињавала засебну епископију, или је била само део Ваљевске или Ужичке епископије.” Познато је да су делови Шумадије припадали Ваљевској или Ужичкој епархији да би на крају припали Београдској архиепископији у чијем су саставу остали све до краја Првог светског рата.

После воспостављања Српске патријаршије, 1920, патријарх српски Димитрије управљао је не само својом архиепископијом, у чијем су саставу били Шумадија и Браничево, већ и Сремско-карловачком архидијецезом. Идуће године Свети архијерејски сабор, издвојивши из Београдске архиепископије Пожаревачки и стари Ћупријски округ до реке Мораве, воспоставио је стару Браничевску епархију.

Доношењем црквеног устава, 1931, спојене су Београдска архиепископија и Сремско-карловачка архидијецеза у Београдско-карловачку архиепископију, с тим што је ова архиепископија добила од Вршачке епархије град Панчево. Тако је Београдско-карловачка архиепископија обухватала територију од 27 срезова, односно од Вараварина и Београда до Осјека. Није онда никакво чудо што су при оваквој подели трпели и Шумадија и Срем. Патријарси, због послова у целој Српској православној цркви, нису стигли да посвете одговарајућу пажњу својој пространој архидијецези и да је редовно обилазе. Шумадијски део епархије посетили су неколико пута у току двадесет година, а викарне епископе слали су да освете новоподигнуте храмове. Сремским делом епархије патријарси су управљали уз помоћ својих викарних епископа, који су се опет често мењали.

Идеја о оснивању Шумадијске епархије рођена је, изгледа, за време прве посете новоизабраног патријарха српског Гаврила Крагујевцу, о Духовима 1938. године. Наиме, после те посете Крагујевчани траже дозволу да подигну зграду за митрополију. Убрзо потом почиње рат и тако није подигнута ни зграда за Шумадијску епархију, нити је она основана.

После повратка патријарха српског Гаврила из заточеништва, 1946, Свети архијерејски сабор састао се први пут у своје редовно заседање у Патријаршијском двору у Београду 11/24. априла 1947. године. Заседање је трајало све до 8/21. маја исте године. У раду овог заседања узели су учешће сви епархијски архијереји који су преживели Други светски рат: патријарх српски Гаврило, митрополит скопски Јосиф, епископи: будимски Георгије, бачки Иринеј, тимочки Емилијан, нишки Јован, зворничко-тузлански Нектарије, браничевски Венијамин, банатски Дамаскин, шабачки Симеон, злетовско-струмички Викентије и администратор Раш-

Патријарх српски Варнава после освећења нове цркве у Секуричу, 8. септембра 1935. године

ко-призренске епархије Владимир. У раду овог Сабора нису узели учешћа епископи: жички Николај, далматински Иринеј и америчко-канадски

Дионисије, који су у то време били ван земље.

На предлог патријарха српског Гаврила, Свети архијерејски сабор у седници својој одржаној 24. априла/7. маја 1947. донео је следећу одлуку:

„Оснива се самостална Епархија шумадијска са седиштем у Крагујевцу. Овој епархији припадају намесништва: крагујевачко, лепеничко, темнићко, левачко, беличко, јасеничко, космајско, опленачко, колубарско-посавско, Архиепископији београдско-карловачкој остају град Београд, парохије ван Београда које спадају под архијерејско намесништво београдско и врачарско-грожанско намесништво, град Земун и Панчевачки рит.”

За првог епископа шумадијског Свети архијерејски сабор изабрао је 7/20. маја 1947. викарног епископа будимљанског Валеријана. Свети архијерејски синод је, у смислу одлуке Светог архијерејског сабора АС Бр. 28/зап. 102/1947, Епархију жичку поверио у администрацију епископу шумадијском Валеријану, с тим што ће Жичка епархија исплаћивати епископске принадлежности у пуном износу.

Први епархијски архијереј устоличен је у Новој цркви Успенија Пресвете Богородице у Крагујевцу 20. јула 1947. Устоличење је извршио викарни епископ моравички Хризостом.

Патријарх српски Гаврило из Патријаршијске ризнице дао је Епархији шумадијској један архијерејски окрут, жезал и митру (дар последњег руског цара Николаја митрополиту српском Димитрију), и архијерејски чиновник. Патријарх Гаврило се такође постарао и за издржавање Епархије шумадијске у њеним првим данима. Наиме, Епархијски управни одбор Архиепископије београдско-карловачке донео је одлуку у којој се, између осталог, каже:

„Да би се могла отпочети организација ове ново-креиране епархије

ОДЛУЧУЈЕМО

Из благајне Епархијског управног одбора А. Е. Београд.-карловачке исплатити на име помоћи Епархији шумадијској Дин. 10.000 (десет хиљада) на терет парт. поз. 6 расхода (непредвиђени издаци) епархијског буџета за 1947. годину.

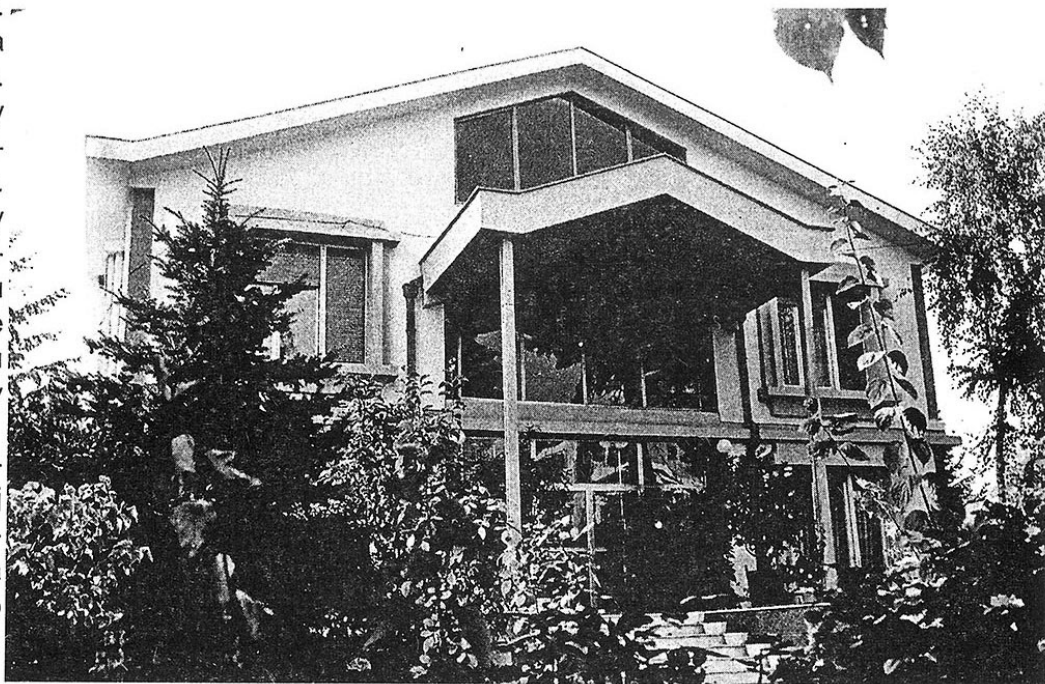
О овој одлуци обавестити Његово Преосвештенство епископа шумадијског Господина Валеријана и епархијску благајну знања и исплате ради.

А.Е.М. Патријарх српски Гаврило”

Већ другог дана после устоличења епископ Валеријан је, да би обезбедио основна средства за нормалан живот и рад новоосноване епархије, упутио распис свим архијерејским намесницима и управама манастира у коме је рекао:

„1. Епархијски управни одбор А. Е. Београдско-карловачке у почетку ове године учинио је епархијски разрез на црквене општине и манастире, и о томе обавестио црквене и манастирске управе, да би оне предвиделе у својим буџетима, и да новац шаљу одбору у Београд. Већи број црквених општина и манастира, овај разрез до сада нису уплатили ЕУ Одбору Архиепископије.

Како је одлуком Св. Арх. Сабора бр.

Владичански двор у Крагујевцу

1704/зап. 102 од 24. априла/7. маја 1947. год. основана нова Епархија шумадијска са седиштем у Крагујевцу, у чији је састав ушло и ваше намесништво, односно манастир, то се позивате, да обавестите све црквене општине да убудуће своје материјалне обавезе према Епархији/епарх. разрез за 1947. г. и дужни за 1946/као и добровољне прилоге, које свештенство прикупља за издржавање Епархије шаљу Епархијском управном одбору у Крагујевцу. Новац доносити лично или слати за сада поштанском упутницом, док се не одштапају чеков. уплатнице.

Пошто је ово нова Епархија, која сада има и веће потребе, то се позивају црквене општине и свештенство, да у испуњавању својих обавеза буду ревноснији.

2. Св. арх. синод пов. бр. 1786/зап. 398 од 16/29. маја 1947. г. донео је одлуку, да се сви његови расписи штампају у Гласнику и да се више не достављају канцеларијским путем.

Пошто ови расписи у будуће неће бити на до сада уобичајен начин саопштавани, то упозо-

рите све свештенство и црквене општине, да читају Гласник и да се стриктно придржавају расписа, који ће се тамо штампати, и ако се тражи неки извештај, да по распису одмах поступе, јер се никакве ургенције неће чинити."

Нова епархија је за потребе епископа изнајмала једну грађанску кућу близу Нове цркве и свој живот отпочела скромно.

Крајем 1947, епископ Валеријан је, у сагласности са Црквеним судом и Епархијским управним одбором, а на молбу свештенства Младеновачког среза основао ново архијерејско намесништво младеновачко. Касније су основана још два архијерејска намесништва: бељаничко и орашачко, тако да Шумадијска епархија и данас има дванаест архијерејских намесништава.

У Шумадији затечено је 158 парохија и 109 црквених општина. Само 9 парохија било је без свог редовног парохијског свештенника. У епархији било је укупно 111 парохијских храмова.

Приликом оснивања Епархије шумадијске Крагујевац се, као седиште Епархије, нашао не само на периферији Епархије, већ је и један његов део припадао Жичкој епархији, а такође и сва његова залеђина. До нове арондације дошло је, споразумно између новог епископа жичког Германа и епископа шумадијског Валеријана, 1956. године. Тада је Свети архијерејски сабор донео следећу одлуку: „Прихватити предлог Његовог преосвештенства Епископа шумадијског Господина Валеријана и извршити арондацију и ново разграничење Епархије шумадијске и жичке на тај начин што се од Епархије жичке одузимају и Епархији шумадијској припајају манастир Драча и парохије: баљковачка, грбичка, грошничка, прва и друга забојничка и дивостинска."

У току минулог пола века повећавао се број парохија, црквених општина, манастира, парохијских храмова, капела, а такође и број парохијског свештенства, јер је рукоположено преко 200 свештеничких кандидата. Нагло се повећао број нових парохијских домова, с обзиром да их је 1947. било свега 39.

Сви успеси постигнути су захваљујући

вредном свештенству и народу који су своје дарове давали у радној снази, материјалним добрима и новцу.

Побожност и црквеност народа Шумадије за све време трајања ове младе епархије биле су присутне у најтежим послератним временима, временима прогона, застрашивања и затварања свеш-

Црква Светог оца Николаја у Ковачевцу

теника и верника због јавног исповедања вере, подизања црквених објеката или ношења литија. Али највећу радост причињавали су дуги и дуги редови причесника за време Великог ускршњег поста у свим годинама постојања наше епархије. И што је врло важно, ти редови су још гушћи, јер „Господ сваки дан додаваше цркви оне који се спасаваху“ (Д. ап. 2 : 47).

Сава, епископ шумадијски

ВЕРА НАС КРЕПИ И БОДРИ У НЕСРЕЋИ

Стара Милошева престо-ница, резиденција првих митрополита Срба - Мелентија и Петра - постао је данас Божијим благословом и Божијом помоћу резиденција епископа шумадијских.

Када је Свети Архиепископски Сабор наше свете цркве донео одлуку да оснује епархију Шумадијску, он је поред тога што су то захтевале црквене потребе, хтео тиме још да ода признање дичној Шумадији и да укаже хвалу, не можда тако бројном, али зато ипак великом граду.

Велики је Крагујевац по својој величанственој прошлости и сјајним традицијама. Велики је по своме родољубљу. Велики је по својој слободољубивости. Велики је по своме херојству. Велики је по своме пожртвовању. Велики је по своме мучеништву. Од како је пукла прва устаничка пушка па све до последњих дана, синови дичне Шумадије и синови овога града, проливали су своју крв, давали своје животе и улагали своје кости у темеље наше државе и наше отаџбине. И овај последњи страшни и крвави рат није прошао а да овај град није дао своје жртве. Неколико хиљада најбољих синова и кћери, цвет наше омладине, наша узданица, дали су своје животе на олтар слободе, идући загрљени и храбро у смрт као истински потомци својих одавих предака. Ми са овога места се дубоко клањамо њиховим сенима и топло се молимо Свевишњем Творцу да упокоји њихове душе тамо где нема печали, бољезни ни воздиханија, но жизн безконечнаја, а њиховој родбини, њиховим очевима и мајкама, браћи и сестрама да ублажи бол, да их утеши у њихо-

вој превеликој тузи за својим милим и драгим.

Велики је овај град, браћо моја и сестре, и по својој истинској и искреној љубави према светој вери православној и према светој цркви православној. Наши преци су били велики и славни зато што су истински били одани и што су истински волели своју свету цркву православну. У цркви су научили да воле слободу, у цркви су научили да воле своју отаџбину. Вера православна их је научила јунаштву и херојству. Вера православна их је учила пожртвовању. Вера православна је усадила у њихове душе, у њихова бића све оне особине, због којих их ми данас славимо као духовне величине, као великане и вође нашег народа.

Као потомцима тих великана наша је више него света дужност браћо моја и сестре, да чувамо нашу веру као најдрагоценије благо. Она је наше најдрагоценије благо, јер представља апсолутну вредност и апсолутну неопходност за сваког онога који бар и најмање хоће да размишља и да осећа.

Вера је кроз нашу свету цркву казала и показала да има Бога. Казала нам је које су све наше обавезе и дужности према Њему. Говори нам којим Га поступцима вређамо и кад Га увредимо има ли могућности да нам се опрости. Ко би нам све то други тако разложио. Сам човек то није могао нити сада може. Било је покушаја и у најстаријим и у најновијим временима. Али је у томе било и бива толико противуречности - коме и чему треба веровати?

Вера је наша апсолутна потреба, јер шта би од нас и ова-

ко несретних људи било да наш Господ није открио своје Божанске планове. Да нас није освето истином; да нам није указао и показао пут којим треба да идемо. Вера нас хришћанска просвећује. Вера нас крепи и бодри у несрећи, у беди и недаћама овоземаљског живота, а после смрти одводи у бољи, блажени, лепши и вечни живот.

Вера нам кроз нашу свету цркву саопштава да овим светом управља Бог. Говори нам да је први човек по својој сопственој жељи и својој сопственој вољи учинио грех и отпао од Бога. Она нам јавља да је Бог одредио Свога Јединородног Сина да нам буде Спаситељ, да нас својом смрћу на крсту спасе од греха и смрти. Она нам откива да ће у своје време сви мртви васкрснути, а затим да ћемо сви ићи на праведни суд Сина Божијега на коме ћемо за своја добра дела бити награђени блаженством у вечном животу, а за грехе кажњени страшним мукама у паклу огњеном.

Вера је наша апсолутна потреба јер нам откива вољу Божју и показује која су дела добра а која рђава. Она нас освећује кроз свете тајне које су од Бога установљене. Чим човек дође на свет она га кроз свету тајну крштења чисти од првородног греха и даје му нови благодатни живот. Ако је ко по својој немоћи поклекнуо, она га уздиже и покајањем удостојава да добије опроштај грехова и измирење са Богом: Ову изванредну благодат добија сваки верник у светој тајни причешћа у којој прима тело и крв Господа Христа и постаје учесник у највећој тајни, учесник у бесмртности и вечном животу.

Вредност наше свете вере састоји се још и у томе што је она решила проблем смрти. Стотинама и хиљадама година лебдела је смрт над човеком као зла коб. Син Божији, Богочовек Господ Христос својим сјајним васкрсењем победио је смрт, разрушио врата ада и омогућио човеку улазак у царство Божије. Зато нас наша вера православна учи да смрт није крај него само прелаз у бољи и лепши живот. Живот у коме нема недаћа, у коме нема бола, у коме нема туге и жалости, у коме нема беде и искушења.

Чињеница је, и то непобитна чињеница, да је наша вера православна, кроз нашу свету цркву, учинила да смо били и велики и сјајни, моћни и силни, одважни и храбри, пожртвовани и несебични, искрени и простодушни. Учинила је да смо имали

своје огромно царство, просвећене вође народне и просвећен народ. Учинила је да смо имали (и то у оно време кад је међу осталим народима било врло ретко) своје списатеље и своје законодавце, своју књижевност и своју културу, своје војсковође и своје витезове.

Наша вера је покретач сваког корисног, сваког светог и узвишеног посла. Она је учинила да је наша историја богата и славна. Богата див јунацима. Богата књижевницима. Богата песницима и уметницима. Богата културним ствараоцима. Богата свецима и светитељима. Богата човештвом и поштењем. Богата самопрегором и пожртвовањем.

На Косову смо били изгубили све. И царство и државу и

богатство и славу. Једино што је остало била је наша вера православна и наша света црква православна. Пет векова смо робовали. Пет векова је једино црква лебдела над својим народом. Под најтежим условима, под најтежим околностима привијала се уз свој народ. Бодрила га, храбрила, штитила, чувала и

сме изагнати Сина Божјег из душа наших јер је ту место само за Њега.

Ваше Преосвештенство, Дозволите да Вам најсрдачније и најтоплије захвалим. Молим да моју благодарност ипоручите и Његовој Светости патријарху српском Господину Гаврилу, као и Светом Архи-

Епископ шумадијски Валеријан у Сипићу, на Свете Враче, 14/1. јула 1964. године

сачувала. Не само чувала него и очувала у могућности да у датом моменту стресе ропске ланце и чврсто прихвати у своје руке многооčekивану слободу.

Ето браћо моја и сестре, зашто наша вера представља за нас апсолутну вредност и зашто је она наша апсолутна неопходност. Њу као несумњиви дар неба, као највећу светињу, морамо чувати по цену највећих жртава, самопрегора и одрицања. Никаква, ни најблиставија могућност овога света не сме у нашим очима засенити нашу чисту и свету веру хришћанску. Никаква мудрост овога света не треба да помути наше правилно схватање живота, наше погледе на свет, наше погледе на човека и однос међу људима. Никаква примамљивост овога света не

јерејском Синоду наше свете Цркве. Моја топла благодарност и вама браћо свештаници на вашем бројном учешћу у овој великој свечаности. Вама браћо и сестре искрено захваљујем на свечаном дочеку и изразима поштовања и љубави. Нека вас за све то Свемилостиви и Свемогући Господ обилато награди свим добрима. Благодат Господа нашега Исуса Христа и љубав Бога и Оца и заједница Светога Духа нека буде са свима вама. Амин.

(Према летопису Саборне цркве Успенија Пресвете Богородице у Крагујевцу)

ПРВИ ДАНИ ЕПАРХИЈЕ ШУМАДИЈСКЕ

Саборске одлуке о оснивању Шумадијске епархије, којој ће припасти крагујевачко, лепеничко, темнићко, левачко, беличко, јасеничко, космајско, опленачко и колубарско-посавско намесништво Београдско-карловачке архиепископије (АС бр. 28, од 7. маја 1947.) и о избору епископа будимљанског Валеријана за првог епископа Епархије шумадијске (АС бр. 154) потврђене су и изменама и допунама Устава СПЦ из 1947. године,¹ тако што се у члану 14, списка епархија СПЦ, под бројем 24, наводи - Шумадијска епархија са седиштем у Крагујевцу.

Припреме за долазак епископа Валеријана у Крагујевац и чин устоличења првог епархијског архијереја, у летопису Саборног крагујевачког храма, описани су на следећи начин: „Управни одбор црквенооштинског савешта у Крагујевцу под председништвом Радојка Кујунџића, трговца из Крагујевца са члановима одбора одређује нарочиту делегацију да оде у Београд да посете Његово Преосвештенство Господина Валеријана да би дошао што пре. Делегацију су сачињавали: протојереј Милун Јовановић, архијерејски намесник крагујевачки, Радојко Кујунџић, председник Црквенооштинског савешта, протојереј Софроније Пећковић, Велимир Марковић, земљорадник из Десимировца и Душан Милентијевић, земљорадник из Белошевца. Ова делегација примљена је од Његове Светлости патријарха српског Г. Гаврила, митрополита Јосифа и епископа Валеријана 21. јуна 1947. Дан устоличења утврђен је за недељу 20. јула као и да епископ Валеријан дође директно колима из Београда до Крагујевца у праћени епископа одређеног за устоличење и најмање праћене.

Но како је било тешко за набавку превозних средстава за тај дан, Г. епископ је променио првобитну одлуку и стижао је изненада у суботу 19. јула јуларњим возом у праћени епископа Хризостома, који ће га и устоличити, и то најскромније.

Тај дан провео је у огмору у свом конаку и поподне у пет саати извршено је бденије. Суштрадан, 20. јула у осам саати пре подне Његово Преосвештенство на знак великог звона кренуло је из својг конака главном улицом, праћено од масе свештеника. Ушао је у црквену порту на велику гвоздену капију. На улазу у порту шло је поздрављено од председника Црквене оштинине ж. Радојка Кујунџића. Праћено од свештеника у одежама, пошао је у Саборни храм, док је маса народа клицала и бацала цвеће, усхићена што има свога владику. Пред црквом поздравио га је архијерејски намесник крагујевачки, протојереј Милун Јовановић овим речима: „Ваше Преосвештенство, велика радост и част указана ми је данас, да Вас поздравим у име браћује овог светог храма, у име крагујевачког намесништва, у име свештенства и у име оне светосавске хришћанске мисли, која дубоко живи у срцу народа овога места и овога краја. Православни духовни Крагујевац оснивањем Шумадијске епархије доживео је срећу и радост коју је имао некада, у време кнеза Милоша. Опет је Крагујевац постао духовни центар Шумадије. И Св. арх. сабор, овим исправним актом, погодио је чежњу и жељу православног и светосавског Крагујевца. Мени је данас велико задовољство, што ћу моћи Вама, као првом епископу Шумадијске епархије, на првом кораку Ваше делатности, да саопштим једну велику истину,

коју сам стекао на основу моје скоро десетогодишње свештеничке службе у овом месту и крају. То је: Светосавље и Православље дубоко живе у души овога народа, пламте у срцу његовом и снажно владају животом његовим.

Ви ћете данас видети један венац који ојасује Крагујевац. Тај венац је исплетен од косију и живота оних који су живели и умирали за идеју светосавску и хришћанску. То је знак да је Крагујевац достојан велике бриге и пажње, које му је указао Св. арх. сабор СПЦ оснивањем Шумадијске епархије. Крагујевац дује и осећа велику благодарност Св. арх. сабору на челу са Његовом Светишћу патријархом Гаврилом.

Народ који Вам свесрдно ошвара враћа овог светог храма да се у њему устоличити данас за шумадијског епископа, радо ће ошворити и своја срца да у њих посејете семе еванђелске науке. Ви који долазите у апостолској мисији Христовој, у име високих Христових идеала, у име Св. Саве и Светосавља, чућете глас који долази из дубине душе овога народа: Благовостен жрјади во имја Господње. Ми осећамо велику радост и захвалност Св. арх. сабору, што за првог епископа добијамо Ваше Преосвештенство, у чију смо се ревност уверили кроз неколико година наше сарадње са Вама, док сте били на дужности викарног епископа Његове Светлости патријарха српског, као и за време окупације, што сте деловали и помагали у свему рад Његовог Високопреосвештенства митрополита српског Г. Јосифа, за сас Српске православне цркве и српског народа.

Ми свештеници шумадијски дајемо Вам обећање пред овом светињом нашом и наших

оцаца, да ћемо поћи за Христом, који ћеће Ви пред нама носити и да ћемо се збити под зашћаву коју ћеће Ви држати над Шумадијском епархијом, а коју је пре осам векова над Српством развио Св. Сава. Срећно и добро нам дошао Свети владику.'

Док је захваљивао на поздраву, Његово Преосвешћенство више пута је прекидан аилаузом одушевљеног народа. У храм је ушао уз поздраве масе света: живео. На Светој архијерејској литургији чинодејствовао је Његово Преосвешћенство Г. Валеријан са 16 свешћеника и два ђаконa. Певао је хор Хришћанске заједнице. Око 10,30 часова, при крају литургије, Његово Преосвешћенство епископ моравички, викар Његове Светлости патријарха, Г. Хризостом прочићао је грамаћу о постављењу епископа Валеријана за епископа новоосноване Шумадијске епархије, поздравивши га са неколико срдчних мисли и пожелевши му свако добро на пољу цркве."

По завршетку Литургије владику Валеријан се приступном беседом обратио верујућем народу Шумадије.

О огромним тешкоћама, које су очекивале Српску православну цркву у комунистичкој држави, сведочи и инцидент у току устоличења владике Валеријана, који је овако описан у истом летопису:

„Одмах на почетку беседе која је најбудније и најпажљивије слушана од верних који су у непрегледној маси дошли да дочекају и да присуствују Светој служби у којој ће њихов владику да принесе Свету Шајну за њих, неко је из масе, са средине цркве, викнуо, колико се могло оценили, збуњено и са страхом: „Доста поће, доста, није ово политички збор". То је овај нишћавни манијак викнуо шада, када је Његово Преосвешћенство изговарао

речи беседе: „Велики је по своме родољубљу". Насијаво је међеж у цркви. Велика забуна. Владика је престиао да говори. Полућана су сћакла на северним вратима храма. Овај безумник је, како неки кажу, добио своје и побегао је из цркве. Гужва је у храму још увек. Његово Преосвешћенство епископ Хризостом ушао је у олтар, док је наш Господин епископ сћиао мирно на своме месту, што јест у своме сћолу као да се ништа није десило. Симпатично је најменути да је један свешћеник који је служио - Обрен Лазовић из Краљева, ушао у олтар и изашао кроз олтарска врата напоље, под изговором да је хћео да се свуче, па онда да насћуи као „херој".

У шоме моменту код владике је сћиао само Хранислав Ђорић, протојереј и секретар Светој Архијерејској Синода. Десно од владике један свешћеник је викнуо: „Живео владику Валеријан". Био је то Драгиша Којић из Крагујевца. Баш шада је изашао на амвон свешћеник Саборне цркве Груја Грујовић, сав блед од узбуђења

и једним продирућим, умирујућим гласом аћеловао на народ да се смири, указавши на присуство председника Градског одбора Милутина Марковића, који је сћиао испред солеја а недалеко од владике. Од шог момента народ се почео да сћишава и психоза сћраха да несћиаје, а наш владику је продужио своју беседу оданде где је сћиао, истим тоном, мирно и сћаложено као да се ништа није десило. Завршио је беседу после чега је народ Крагујевца и околине одушевљено клицао своме владици.

Вредно је најменути да је у моменту забуне председник Градског одбора Милутин Марковић био блед шћо кажу „као крћа", да се је према шоме могло предпоставити да ово није било наметћено одозго.

Но, када се узме у обзир чињеница, да је шогга дана било најсћрожије наређено да све изађе ван града, неко на прокоћавање Лећенице, неко на плевљење пасуља, деца у Шумарице, онда жорња констатација мора да се сћави под знак питања."

Епископ Валеријан о стању које је затекао у Крагујевцу, записује: „Црквена општина није имала ниједног парохијског дома, иако је у Крагујевцу служило 11 парохијских свешћеника: шест у Саборној и пет при Старој цркви. Због тога је била изнајмљена једна кућа за стан Епископа, а епархијске канцеларије смештене су све у једну собу у кући која се налазила поред Саборног храма, а у којој су смештене такође и парохијске канцеларије и црквена општина крагујевачка. Кућа која је била изнајмљена за епископију је високи партер, а грађена је крајем прошлог века. Располагала је са четири собе и два предсобља, а у сутерену је имала нузпросторије. Затећена је у прилично оронулом стању, али је на брзину оправ-

Протојереј Хранислав Ђорић, потоњи патријарх српски Герман

љена за уселење Епископа. Епископ је затекао сва одељења потпуно празна. Позајмљени су један кревет и орман. То је било целокупно покућство Епархијског дома. Кирија се плаћала 500 динара месечно.

Прва три месеца живело се без послуге, без организоване исхране, у приличној неимаштини, да се не каже, у сиротињи.”²

У време оснивања, Епархија шумадијска имала је 111 храмова, 109 црквених општина и 158 парохија. Само су 9 парохија опслуживане од свештеника из суседних.³

„Манастири су затечени у много горем стању. Ту су се осетиле тешке последице рата. Сви су без изузетка били опљачкани, економски сатрвени, а што је најгоре, остали су, тако рећи, без својих житеља.”⁴ Тако је новооснована епархија имала 6 монаха и 23 монахиње.⁵

Владика Валеријан, 29. јула 1947, за почасне чланове Црквеног суда Епархије поставља протојереја-ставрофора Софронија Петровића и свештеника Грују Грујовића, парохе крагујевачке, а за заменике јереје Милоја Радисављевића и Драгишу Којића, такође парохе крагујевачке. Јереј Драгомир Крстић, парох крагујевачки, постављен је за црквено-судског тужиоца. Архијерејски намесник новооснованог младењачког намесништва 6. септембра 1947. постаје протојереј Светозар Ескић, парох ковачевачки.

Прва постављења на парохијама владика Валеријан врши током октобра 1947: новорукоположеног свештеника, јереја Ђорђа Арсенијевића, за пароху дубонског, јеромонаха Саву (Говорчинова) да привремено опслужује парохију стојничку, јеромонаха Михаила, сабрата манастира Каленића, да привремено опслужује парохију превешку, ђакон Радомира Поповића за парохијског ђакон у Варварину. Током јесени и

зиме 1947/48. правом ношења црвеног појаса Епископ је одликовао: крагујевачке парохе, јереје Милоја Радисављевића, Драгомира Крстића, Драгишу Којића, јереја Проку Мирчетића, пароху белошевачког, јереја Светислава Огњеновића, пароху багрданског, јереја Лазара Стрижака, пароху конатичког, пароху Борисава Митровића, пароху влашканског, јереја Милована Марковића, пароху рачанског, јереја Стевана Живановића, пароху вишевачког, јереја Животу Аруновића, вероучитеља из Крагујевца и јереја Светомира Тодоровића, пароху бачинског. Јереј Реља Јелић, парох крагујевачки, одликован је протојерејским чином, док је ђакон Стеван Боца, вероучитељ из Крагујевца, добио протођаконски чин. У клир Епархије шумадијске примљени су јереј Милан Марковић (Епархија жичка) и јереј Предраг Тимко (Епархија дабробосанска) Канонски отпуст је подељен јереју Борисаву Божићу, пароху дубонском, за Епархију браничевску и јеромонаху Митрофану (Гачићу), сабрата манастира Вољавче, за Епархију жичку. Током јесени 1947. умрли су протојереј Милета Поповић, парох јагњилски и монахиња Магдалина (Филиповић), сестра манастира Каленића, а у фебруару 1948. јереј Станко Лазаревић, парох јошанички.⁶

Епископ шумадијски Валеријан у периоду од 12. до 21. маја 1948. учествује на редовном годишњем заседању Св. арх. сабора СПЦ.⁷ Те, 1948. године, Гласник СПЦ, у Службеном делу, стр. 324, објављује да је владика Валеријан поставио јереја Радомира Константиновића, дотадашњег писара Црквеног суда Вршачке епархије, за писара Црквеног суда Епархије шумадијске. Први свештеник Шумадијске епархије, који је, према Гласнику СПЦ, одликован правом ношења напурског крста, био је протојереј

Светозар Ф. Ескић, парох ковачевачки.⁸

Прва седница Епархијског савета, на којој је изабран Епархијски управни одбор Шумадијске епархије, одржана је 2. јануара 1948.⁹

Буџет Епархије шумадијске за 1948. годину имао је 796.111 динара прихода, 482.266 динара расхода, вишак је био 313.844 динара.¹⁰

На средишњој прослави четрдесет година од оснивања Шумадијске епархије, 1. септембра 1987. у Крагујевцу, тадашњи и садашњи епископ шумадијски Г. Др Сава (Вуковић), о епископу Валеријану и његовом раду у Шумадијској епархији, рекао је: „Када сам дошао да се упишем у Богословију, ја сам у Патријарха први пут срео једног епископа, јер се мој епископ, Иринеј бачки, у то време налазио у затвору; тај први епископ, кога сам срео, био је будимљански Валеријан. Нисам ни слутио тада да ћу га ја управо наследити. Ја сам га заиста истински волео и поштовао, а што треба ми сви да чинимо, јер је он подизао ову епархију, а ми сада убирамо плодове тога рада.”¹¹

Негослав Јованчевић

Напомене:

1. Гласник СПЦ, 1948, 7-8
2. Драгослав М. Степковић, Педесетогодишњица Епархије шумадијске, Календар „Црква“ 1997, 39
3. Драгослав М. Степковић, Четрдесетогодишњица Епархије шумадијске, Каленић, 6/1987,9
4. Каленић, 6/1987,9
5. Десетогодишњица упокојења владике Валеријана, првог епископа Шумадијске епархије, Каленић, 5/1986,4
6. Гласник СПЦ, 1948,5
7. Гласник СПЦ, 1948,305
8. Гласник СПЦ, 1948,94
9. Каленић, 6/1987,10
10. Исто, 10
11. Каленић, 5/1986,6

ОСВЕЋЕН ХРАМ СВЕТОГ ПРОКОПИЈА У СУМУРОВЦУ

Мало село Сумуровац (код Кнића), са својих 45 домаћинстава, сачињава са Брњицом, Вучковицом, Дреновцем и делом Забојнице - парохију I забојничку.

Брњица и Вучковица су подигли своје храмове још пре Другог светског рата. Дреновац (70 кућа) и Сумуровац су, такође, одлучили да подигну храмове у својим срединама. То су и учинили 1993. године, када су излили темеље својих будућих храмова.

У Сумуровцу је, још у Средњем веку, постојао манастир кога су Турци порушили 1553. године. Мештани су, са благословом Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Господина Др Саве, одлучили да на месту порушеног манастира подигну нови храм. Темељи будућег храма освећени су 28. септембра 1993. године.

Ове године храм је завршен и његово освећење заказано је за 21. јул, на дан Св. великомученика Прокопија, којем је храм и посвећен.

Чин освећења је отпочео у 8,30 сати и извршио га је Преосвећени Епископ Сава, уз саслужење четворице свештеника и једног ђакона. У наставку је вршена св. Литургија, на којој су певале сестре манастира Грнчарице, а на крају је пререзан славски колач.

Домаћин овогодишњег славља био је Г. Синиша Ота-

шевић, који је са председником грађевинског одбора Г. Миољубом Лазаревићем и надлежним парохом о. Милорадом Тимотијевићем, поднео највећи до овог посла.

Обраћајући се присутнима, који су дошли у великом броју и испунили сав простор око новог храма, Преосвећени владика Сава је рекао да са подизањем овог новог храма сада треба да се подиже и обнавља жива Црква овде у Сумуровцу. Апелујући на младе родитеље, да у њиховим домовима буде што више деце, Преосвећени је позвао мештане да редовно долазе у храм заједно са децом; да се овде састају са Господом, са свима светима и са својим прецима, који се данас, заједно са нама, радују се овом слављу и догађају...

Похваливши све приложнике, мале и велике, Преосвећени је надлежног пароха о. Милорада одликовао достојанством протонамесника, а житеље Сумуровца и дела Забојнице, као и Господу: Синишу Оташевића и Миољуба Лазаревића, архијерејском граматом признања.

Око 12,30 постављена је трпеза љубави за 300 званица. У току ручка Г. Синиша Оташевић је поздравио Његово Преосвештенство епископа шумадијског Господина Др Саву, Г. Милића - директора Републичког завода

за заштиту споменика културе из Београда и све госте и званице, донаторе, приложнике веће и мање, уручивши писмене захвалнице најзаслужнијима.

Надлежни парох о. Милорад Тимотијевић је у свом поздравном говору захвалио Г. Епископу на данашњем чину освећења и бризи коју је показао у току изградње храма.

Протојереј Драгослав Степковић, архијерејски намесник крагујевачки, говорио је о храму као дому Божијем и жртвенику Господњем.

Културно-уметничко друштво младих обрадовало је својим богатим програмом све присутне. Обучени у шумадијске ношње свима су дочарали слику срећних времена, када су сви сабори, у српском народу, одржавани крај наших цркава и манастира.

На крају Преосвећени епископ Сава је захвалио свима који су допринели да дође до овога дана, који је дан радости за све, а млади су, у присуству Господина Епископа, повели коло око новог храма.

Око 15 сати Преосвећени епископ Сава је, топло и срдечно поздрављен и испраћен од свих, очито радостан и задовољан, кренуо ка својој резиденцији у Крагујевцу, са жељом мештана да их опет ускоро посети.

Д. М. С.

ОСВЕЋЕНА ЗВОНА У ДОБРОВОДИЦИ

Доброводица, са својих стотину домова, гради цркву која ће бити посвећена Сабору српских светитеља. Изградња храма је у завршној фази, па је освећење заказано за 7. септембар о. г.

За 7. август заказано је било освећење звона. Све је било спремно и мештани су, окупљени у великом броју са литијом, дочекали епископа шумадијског Саву. Он је извршио чин освећења звона. На крају чина владика Сава је говорио присутнима о значају звона у цркви. Владика је позвао Доброводичане

да се на звуке њихових звона, увек одазову на молитву и да ова звона оглашавају радосне тренутке у њиховом животу...

На крају, док су звона подизана на звоник, присутни су прилазили на благослов Господину Епископу који их је кропио. Потом су се са звоника огласила сва три звона на радост свих присутних.

У току вечере протојереј-ставрофор Милутин Петровић, парох баточински и опслуживач Доброводице, поздравио је епископа Саву, присутно свештенство и све

госте, и изнео кратак преглед изградње овог лепог храма, који је грађен у најтежем времену.

Епископ Сава је нагласио да је српски народ одувек у невољама подизао најлепше и највеће светиње, којима се читав свет диви.

Преосвећени је пожелео свима нови сусрет у Доброводици када, ако Бог да, буде освећење храма. Око 20,30 сати мештани су срдечно испратили свога Госта и пожелели му срећан пут и поновни сусрет у недељу, 7. септембра, на дан освећења храма.

У ТРБУШНИЦИ, НА ЛИПАРУ, ОСВЕЋЕН ХРАМ СВЕТОГ САВЕ

Велику свечаност освећења новоподигнутог храма Св. Саве, првог српског архиепископа, у селу Трбушници, на месту званом Липар, најавио је бираним речима, месни парох протојереј Станислав Митровић. У њима су доминирали радост, што се испуњава завет предака из 1938. године и захвалност епископу шумадијском Др Сави за пастирску бригу.

Тако је и ове године, као и претходних, колубарски део Шумадијске епархије верницима даривао нову цркву, седму по реду у овој деценији, и то традиционално, на трећи дан Духова (ове године, 17. јуна).

После архијерејске литургије и чина освећења, верницима, којих је било близу хиљаду, беседио је Преосвећени владика шумадијски Г. Др Сава. „Ми две хиљаде година живимо у ери Светог Духа који је на данашњи дан ушао у историју и који управља Црквом нашом, сазива саборе који призивајући Њега до-

носе одлуке. Он рукополаже свештенике, освећује цркве. Свети Дух силази на свако ново-крштено дете у Светој тајни миропомазања. Наш Свети Сава је Духом Светим како се каже у тропару његовом, препородио српски народ, а у једној црквеној песми се каже да је на дивљини рода нашега, на дивљини маслинове гранчице накалемио Христа, Божију Силу и Божију Премудрост.”

Ове речи епископа Саве као и оне у којима је говорио о невољама које нас сналазе и које нас још могу снаћи зато што се међу Србима рађа све мање деце, посебно су се свиделе присутнима.

Епископ шумадијски Сава изразио је велику захвалност Комбинату „Колубара” за све што је учињено као помоћ Цркви, пре свега за допринос подизању нових храмова. Зато се наша Црква на сваком богослужењу, помињући „страдушче”, моли за рударе.

Похваливши помоћ општине Лазаревац, Епископ је рекао да су одговорни људи у општини показали високу националну и верску свест, препознајући тако знаке времена.

Током беле трпезе љубави, приређене за око хиљаду званица, посебно су запажене биле речи академика Димитрија Стефановића, који је дириговао хором Музиколошког института САНУ на архијерејској литургији и освећењу, да у цркви и богослужењу можемо наћи одговоре на сва питања.

Захваљујући још једном свима у Колубари за бригу о Цркви, епископ шумадијски Др Сава је подсетио на став из Откривења Јовановог да је Бог сваком народу и свакој помесној цркви дао анђела чувара, а да је наш анђеол заштитник Свети Сава, који ће од данас бити духовни хранитељ верницима Трбушнице и Крушевице.

Н. Јованчевић

ОСВЕЋЕН ДУХОВНО-ПРОСВЕТНИ ЦЕНТАР „ЈОШАНИЦА”

На празник посвећен св. мученицима и бискупима Козми и Дамјану (14. јула) верници Шумадијске епархије дочекали су да добију установу без које је тешко, нарочито у савременим условима, сведочити и проповедати Христово дело и реч. Тога дана, после архијерејске литургије у храму Св. Николе манастира Јошанице епископ шумадијски Г. Др Сава осветио је стари конак овог манастира, који је претворен у Духовно-просветни центар у коме ће православна омладина моћи да учествује у програмима намењеним за њено свестрано укључивање у живот Православне цркве. Оваквих установа, осим у нашим америчким епархијама, до сада није било у Српској цркви.

Током литургије, Преосвећени владика шумадијски Сава произвео је у чин протојереја

јагодинског свештеника оца Радована Ракића, првог управника Духовно-просветне установе „Јошаница”. Прота Ракић је веома заслужан што је некадашња економска зграда манастира за само два месеца претворена у савремено опремљено здање, где ће младима на располагању бити све што је потребно за учење веронауке, црквеног појања или за одржавање разних скупова.

Духовно-просветни центар има тридесет модерно опремљених лежајева, распоређених у четворокреветне собе које су током реновирања добиле нови паркетни под и поново окречене зидове. Обезбеђена су и пространа нова купатила. На спратном делу моћи ће да се користи библиотека, као и гостински салон. У кухињском делу може да се припрема храна и за више гостију него

што има постеља. Велика сала центра има услове да удовољи разним потребама, тако да се могу одржавати класична предавања, пројекције видео материјала или музичке пробе. Поред центра је ново игралиште за све врсте малих спортова, које се налази поред малог вештачког језера, чије обале су погодне за одмор и шетњу.

Веома је важно што се Духовно-просветна установа налази непосредно поред велике светиње - манастира Јошанице, који и данас сведочи о вековима кроз које су српски народ и црква прошли од времена кнеза Лазара до данас. Сви програми непосредно произилазе из богослужења које се свакодневно обавља у манастирском храму Св. оца Николаја. Сестринство манастира учесницима сведочи о молитвеном животу, а чести су и сусрети са манастирским духовником протом Милорадом Милошевићем, увек спремним да своје велико искуство и знање усађује у радознале душе младежи.

Трпеза љубави, после чина освећења, била је прилика да представници Одбора из Јагодине, који је за кратко време генерално обновио два јошаничка конака, изнесу уверавања да ће ова средина и даље чинити све да Јошаница добије улогу коју је имала у време преткосовске државе или крајем XVIII века када је почела борба за коначно ослобођење од турског ропства. Да ће Поморавље бринути о Јошаници и учествовати озбиљно у напорима Преосвећеног владике Саве и Шумадијске епархије да се сви Срби врате Спаситељовој науци, обећали су и високи јагодински званичници Владимир Јовановић и Миодраг Николић.

Пре него је захвалио свима који много учинише за Јошаницу и подизање зграде Духовно-просветног центра, епископ шумадијски, Преосвећени Г. Др Сава говорио је о великом значају који међу Србима у Америци имају овакве установе. Сведочио је како се национални и верски идентитет нашег народа у расејању много лакше чува кад постоје установе, међу њима зване „сатр“. Та искуства указују да Христова реч лакше допре до младих ако је изречена на месту које је прилагођено њиховој младалачкој природи и потребама.

Заслужнима за почетак рада Духовно-просветне установе „Јошаница“ припале су захвалнице, док је Преосвећени владика Сава нарочиту благодарност изразио господину Милосаву Паунковићу из Јагодине, највећем приложнику током подизања шумадијског „сатра“.

Непосредно после освећења Духовни центар „Јошаница“ почео је да остварује своје циљеве, тако да је од 20. до 27. јула био домаћин Летњој школи духовне православне музике „Корнелију у спомен“ (четвртој по реду у Шумадијској епархији)

коју Музиколошки институту САНУ организује са Српском црквом. Ове године, захваљујући оснивању „сатра“ „Јошаница“ није било потребе да организатори, уз велике напоре и трошкове, буду градови и парохије Епархије, већ су певачи црквених хорова и њихови професори могли у непосредној близини велике светиње да се напајају духовном радошћу православља.

Учесници Летње школе „Корнелију у спомен“ у Шумадијској епархији ове године били су чланови црквених хорова и млади појци из Београда, Новог Сада, Бачке Паланке, Аранђеловца, Тополе, Велике Крсне, Јагодине, села Милошева. Програмски руководилац школе професор др Даница Петровић, предвидела је и ове године више изузетно интересантних садржаја који су реализовани уз помоћ еминентних предавача. Академик Димитрије Стефановић и професорка Петровић упознали су полазнике школе са великим духовним значајем црквеног појања у православној богослужбеној пракси, предочавајући младима благодат која се добија кроз црквену песму. Академик Владета Јеротић говорио је о исповести као религиозном и психотерапеутском чину.

Његово Преосвештенство епископ шумадијски Г. Др Сава, је посетио „сатр“ у Јошаници, служио архијерејску литургију у манастирском храму, на којој су, као хор учествовали сви полазници Летње школе, чинећи ово богослужење изузетно торжественим. Преосвећени владика, пошто се обавестио о свим условима за одвијање школе, одржао је предавање из литургике.

О музичком делу програма овогодишњи „Корнелијевих дана“ бринули су професор Тамара Петивић, диригент хора „Св. Стефан Дечански“ из Новог Сада и Предраг Миодраг, професор на Богословском факултету у Београду и диригент студентског хора. Свакодневно се певало на литургијама у манастирској цркви. Усавршавање црквеног појања полазници су ове године остваривали најчешће на богослужењима, јер су певали још на архијерејској литургији у цркви Св. Георгија на Опленцу, на Св. архангела Гаврила, коју је служио епископ далматински Лонгин, па на бденију у истој цркви, на вечерњој служби у Каленићу и на бденију у манастиру Манасији. Уместо завршног концерта хор школе је ове године певао 27. јула на литургији у јагодинској Саборној цркви, после које је изведено неколико посебних црквених песама.

Поред Каленића и Манасије, организатори су омогућили и посету манастиру Раваници. У овој светињи остварен је незаборавни сусрет са игуманијом Гаврилом и са православним поклоницима из Америке, које је и ове године предводио отац Милош Весин, свештеник у Јужном Чикагу. Са православним Србима и Американцима, који традиционално учествују на литургији и парастосу Кара-

ђорђу Петровићу на Св. арх. Гаврила, певало се бденије у опленачкој цркви. Боравак у Тополи иско-ришћен је да се саслуша предавање професора Сретена Петковића о архитектури и сликарству ма-настира моравске школе, који су претходних дана посећени.

Духовник школе „Корнелију у спомен“ и ове године био је отац Никола Миловић, парох аранђеловачки, који је поред свакодневног слу-жења и проповедања, увек био спреман да у раз-говору радозналој младежи сведочи истину и утеху православне вере. Остварена је идеја оца Николе да се у манастирској капели, која је у згради „самра“ свако вече читају молитве пред спавање. Тако су учесници сваки дан завршавали преморени смирени и испуњени Божијом благодети.

Духовни центар у Јошаници био је друге седмице свог рада овога лета домаћин девој-чицама из свих архијерејских намесништава Шума-дијске епархије које су овде унапређивале своја знања из веронауке. Међу осталима, била су ту деца из Брзна, Јагодине, Конатица, Лазаревца, Буковика, Жабара, Смедеревске Паланке, Велике Крсне, Младеновца, из темнићких и левачких паро-хија. Вероучитељ, али и више од тога, био је ђакон

Успенске цркве у Младеновцу Горан Дабетић. Поред вишекратних дневних предавања, полаз-нице су учествовале на венчерњим и јутарњим бо-гослужењима, као и на заједничком читању моли-тава пред спавање. Током боравка у Јошаници де-војчице су научиле да певају одговарања на бого-служењима, тако да су битно допринеле лепоти ли-тургија на Св. Илију и у недељу 3. августа, када је њихов боравак у Јошаници окончан.

Од 3. до 10. августа у Духовно-просветном центру „Јошаница“ боравили су старији богослови и студенти Богословског факултета из шумадијске епархије, који су се уз помоћ професора појања у Богословији „Св. Сава“ у Београду, Милана Милијановића, оспособљавали за самостално ор-ганизовање хорског црквеног певања у својим сре-динама. Њихово целодневно увежбавање најсло-женијих богослужбених песама гарантује да ће многе парохијске цркве у Шумадијској епархији би-ти узор црквеног појања.

Током прве године рада, у Духовном цен-тру „Јошаница“ боравила је група деце из Републи-ке Српске и Темишварске епархије, за које је тако-ђе био обезбеђен изузетно богат духовни програм.

Н.Ј.

ОБНОВЉЕНА ЦРКВА ПРЕПОДОБНОГ СИМОНА МОНАХА У ПРЕРАДОВЦУ

Освећење заказано за 7. октобар ове године

После дугог ишчекива-ња, коначно је урађен пројекат и добијена дозвола за санацију цркве у Прерадовцу. Током 1995. године почели смо са санацијом цркве. Са муком смо раскопали темељ, поставили бетонски прс-тен у зони темеља и вратили земљу где је била да би спречи-ли пуцање цркве у зони темеља.

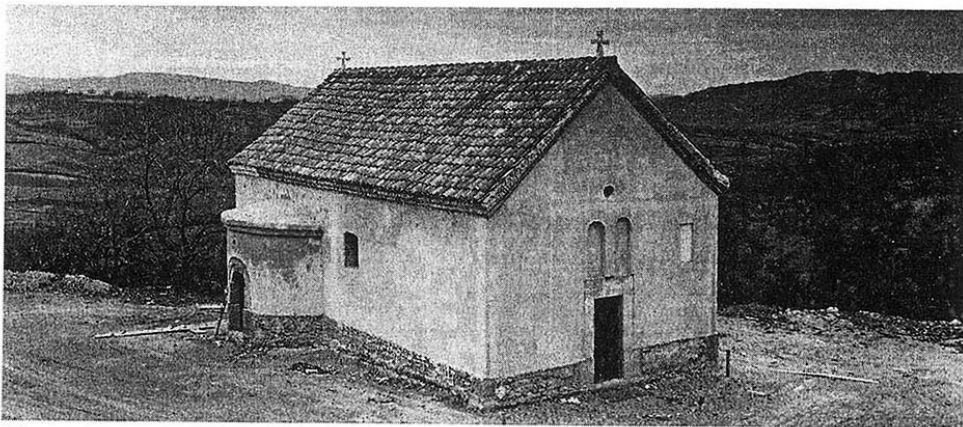
У 1996. години наста-вљена је обнова цркве. Скинута

је кровна конструкција, поста-вљена бетонска љуска на своду цркве, а потом је целокупни кров урађен од армираног бетона. На бетонску кровну конструкцију утапана је ћерамида. Када је урађена спољна фасада цркви је, најзад, враћен првобитни из-глед. Одзив верника је био врло добар у току извођења ових ра-дова. Посебну захвалност дугу-јемо добротворима Владети

Стојадиновићу, Гордану Вуки-ћевићу, Томиславу Пешићу из Опарића и браћи Грујић из Течи-ћа који су омогућили средства за све предвиђене радове.

На дан преподобног Си-мона, 7. октобра 1996, на дан храмовне Славе, архијерејску Литургију је служио Његово Преосвештенство Епископ шу-мадијски Г. Др Сава са свеште-ницима левачког намесништва, а певале су монахиње манастира Каленић. Пререзан је славски ко-лач, освећени крстови за обно-вљену цркву, а славски ручак су припремили верници села Опа-рића, Лепојевића и Калудре. Иако је био радни дан, верници су остављали свој посао и дола-зили да се после педесетак год-ина помолe Богу у овој светињи.

Освећење храма заказано је за 7. октобар 1997. године. јереј Драгослав Цветковић

Црква манастира Прерадовац код Опарића, јесен 1996. године

У ГРБИЦАМА НА СВЕТОГ ПРОРОКА ИЛИЈУ

Грбице и Шљивовац са- чињавају Парохију грбичку. Храм, који је посвећен Св. про- року Илији, више пута је, у својој историји, рушен и обнављан. На темељима старог подигнут је да- нашњи, који се налази, заједно са школом, ван насеља.

Код цркве грбичке, пре неколико година, започет је црквени дом са салом чија је из- градња, због чешћих промена свештеника, била успорена.

Године 1995, доласком о. Горана Ђекића, за пароха грбичког, све је, Богу хвала, кре- нуло брже и ишло својим током. Прва брига новог пароха била је да доврши започети црквени дом, и да, поред тога, уради што се може урадити и поправити.

За овогодишњу храмов- ну славу црквени дом је био спреман за освећење. Освећење је од Његовог Преосвештенства Епископа шумадијског Господи- на Др Саве, заказано за 16 сати.

Иако је дан био кишан и про- хладан, Грбичани и Шљивов- чани су се скупили у великом броју, да крунишу свој рад и труд и доживе радост тога дана.

Тачно је 16 сати звона храма Св. пророка Илије огласи- ла су долазак Његовог Преосвеш- тенства Господина Др Саве. Свештенство и народ срдечно су поздравили долазак свога Епи- скопа, а затим је отпочео чин освећења црквеног дома и реза- ња славског колача. По обав- љеном чину мештани су, у ново- подигнутој црквеној сали, прире- дили славску трпезу љубави за око 250 званица.

У току ручка надлежни парох о. Горан је поздравио Његово Преосвештенство и зах- валио му се на труду и доласку у Грбице. Затим је Г. Драган Батављевић, изложио кратак ток изградње овог црквеног дома, као и имена људи и установа који су помогли ово дело.

На крају је говорио Прео- свећени епископ Сава изразив- ши своју велику радост што су Грбице подигле овако велелепну салу. На њу, по његовим речи- ма, Грбичани могу да буду по- носни, јер и много веће парохије, па и оне у градовима, често не- мају овакве објекте. Преосве- ћени је позвао родитеље да своју децу на јесен шаљу у ову салу да слушају веронауку.

Младог свештеника о. Горана, Преосвећени је одлико- вао правом ношења црвеног по- јаса, а црквену управу и Г. Радмила Радојичића, највећег приложника, одликовао архи- јерејском граматом признања.

Око 19,30 Преосвећени владика Сава је пожелео свима гостима да остану и даље у овој радосној и пријатној атмосфери, и поздрављајући се од Грбица кренуо за Крагујевац.

Д. М. С.

ОСВЕЋЕНА ЦРКВЕНА САЛА У ЧУМИЋУ

У Недељу по Петров- дану (13. јула) Његово Преосвештенство епископ шу- мадијски Г. др Сава осветио је црквену салу у Чумићу, великом селу надомак Крагујевца. После чина освећења, архијереја и госте, међу којима је био и гра- доначелник Крагујевца господин Верољуб Стевановић, поздра- вио је месни парох отац Милан Томић. Говорећи о прегнућима која се чине за укључивање верника у црквени живот, као важан чинилац истако је изград- њу нове сале, на коју су због ра- зних препрека Чумићани доста дуго чекали. Председник грађе-

винског одбора господин Милија Секулић у градњи сале види гаранцију да ће на свако бого- служење долазити већина жи- теља села. Госте је упознао и са другим објектима од општег зна- чаја који се изградише у Чумићу наглашавајући да је мештанима увек у првом плану духовна обнова. Интересантан је пред- лог, који се чуо од господина Секулића, да из општинског фонда, који се пуни доприносом свих грађана, део средстава буде, службеним одлукама, изд- вајан за изградњу храмова и других црквених објеката.

Епископ шумадијски Г.

Др Сава благословио је труд ме- штана Чумића приликом изград- ње сале. Изразио је наду да ће сада бити реалних услова да се у новој грађевини предаје веронаука. Она је насушна по- треба јер православна вера не може се волети ако се не позна- је. А деца учећи веронауку споз- нају да треба Бога да се боје, да се људи стиде, да поштују своје родитеље.

Пароха чумићког, јереја Милана Томића, Епископ шума- дијски одликовао је правом ношења црвеног појаса.

Н.Ј.

ОСВЕЋЕЊЕ ТЕМЕЉА НОВОГ ПАРОХИЈСКОГ ДОМА У ЈАГОДИНИ

На Петровдан, када Саборна црква у Јагодини слави своју храмовну славу, после подне, око 18 часова, Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Доктор Сава Вуковић је свечано осветио нове

општини одлучили да приступимо изградњи новог парохијског дома. Од договора и одлуке да се приступи изградњи дома није прошло много времена. За само двадесетак дана размилели смо се по граду тражећи и молећи

ма успели смо. За само двадесетак дана темељи на будућој згради, нашем парохијском дому су завршени. Темељи су урађени квалитетније да могу да издрже не само један спрат него и два.

Епископ шумадијски Сава приликом освећења новог парохијског дома у Јагодини, на Петровдан ове године

темеље новог парохијског дома у Јагодини.

Годинама се осећала велика потреба да Саборна црква у Јагодини има у својој порти још једну велику зграду за обављање своје духовне мисије у проповедању еванђеља нашег Христа Спаситеља. Стара зграда парохијски дом која датира од пре седамдесетак година је већ дотрајала и простором скучена за наше свакодневне потребе. Потребна је систематска адаптација и велика улагања.

Зато смо се у Црквеној

добровољне приложнике да нам помогну и приложе за изградњу парохијског дома. Поучени од Господа Спаситеља речима: Куцајте и отвориће вам се - тражите и добићете пошли смо од фирме до фирме и нисмо се преварили. Многи су нам дали, а многи и обећали. Ми у то не сумњамо. Свесни смо и знамо да је време врло озбиљно да су фирме и фабрике наше у тешкој материјалној и финансијској ситуацији, али и поред свега тога било је одазива и помоћи. Захваљујући тим и таквим људи-

На сам дан освећења било је врло свечано. Сакупило се доста верника и сви су радосни очекивали да наиђе Владика, који је тачно у договорено време стигао из манастира Ралетинца, где је служио Литургију, јер је и њима била храмовна слава и свечаност.

У 18 часова зазвонила су сва звона са наше Саборне цркве - по многим најлепше цркве у Поморављу. Наш Владика распо-

ложен и насмејан, отпочео је свечани чин освећења темеља куће уз саслужење најстаријих свештеника Саборне цркве. Епископ Сава је отишао задовољан и радостан, а ми му обећали завршетак парохијског дома за 12. јул 1999. године, када ћемо славити и стогодишњицу наше Саборне цркве.

Протојереј
Драгољуб Р. Јовановић

МАНАСТИР БЛАГОВЕШТЕЊЕ ЗАХВАЉУЈЕ

На осмом километру западно од Страгара, на обронцима планине Рудника, поред Благовештењске реке, налази се манастир Благовештење са црквом посвећеном Благовестима Пресвете Богородице. Када је Манастир подигнут и ко је његов ктитор - није нам познато. Све до 1982. године, владало је мишљење да је манастир подигнут у 17, или 18. веку.

Тек 1982. године, када је екипа сликара - конзерватора Републичког завода за заштиту споменика културе из Београда, почела да, ради заштите постојећих фресака из 18. столећа, испитује и остало, нађени су драгоцени подаци који потврђују и раније истицану претпоставку да је благовештењски манастирски комплекс заиста старији.

Конзерватори су готово свакодневно откривали све веће површине првобитних фресака, очуване и неоштећене фигуре, без обзира што је преко њих постављен нови малтер на коме су сликане нове декорације. Убрзо се показало да је стари живопис настао, како су стручњаци утврдили, крајем 14. века. Тако је народно предање, да је древни манастир Благовештење задужбина славне лозе Немањића, овим и научно потврђено.

Према доступним подацима, на подручју планине Рудника, током 14. и 15. века, а и раније, подигнуто је више манастира, црква, тврђава и градова: Петковица, Вољавча, Враћевница, Рамаћа, Сребреница, Островица и др. Тада је подигнут и манастир Благовештење. Велике сличности у архитектури, техници градње и врсти материјала, као и фрагменти живописа то потврђују.

У 18. веку Благовештење је било веома снажан културни

центар. Овде је постојала велика школа за изучавање и преписивање књига. Године 1725. помиње се типик овог манастира. Један запис из 1730. године вели да су овде књигу „Молабник“ писали игуман Захарије и Пахомије трудом игумана Дамаскина, а монахиња Ефимија, из села Чумића, плати писцима за овај молебник, који приложи Благовештењу. Године 1732, помиње се једно јеванђеље, а 1733, псалтир. Године 1732, игуман Благовештења Мојсеј „поучавао се овде књизи“. Из 1750. године је једна икона са ликом Арханђела Михаила од јеромонаха Алексија.

Као важна стратегијска тачка, Благовештење је забележено и на географској карти Пожаревачког мира. Године 1787, избио је нов аустријско-турски рат. Тада су опет за српски народ и његове светиње настали црни дани. Настало је масовно пљачкање, пустошење и паљење црква и манастира, убијање и одвођење у ропство народа и његових свештеника и калуђера. Тада је настрадао и манастир Благовештење.

Благовештење је било и седиште Рудничке епархије. Овде су избегли епископи, бежећи од турске освете, налазили уточиште.

Током I и II српског устанка манастир Благовештење је играо важну улогу. За време Карађорђевог у манастиру је био магацин барута, а често су у манастиру одржавани важни скупови устаничких првака. Године 1814, априла 21, са једног сабора у манастиру, послато је од стране сакупљених првака (међу којима је био и кнез Милош) молбено писмо руском цару Александру Првом, које је потписао и тадашњи архимандрит благовештењски Григорије Радоичић.

Године 1819, манастир

Благовештење је темељно обновљен. Средином 19. века дозидан је и са западне стране велики звоник.

У току Првог светског рата манастир је био пустошен и делимично рушен.

Пред Други светски рат манастир је имао своје житеље, а у току рата је много страдао: бомбардовано је и порушено све осим цркве.

Године 1945. у порушено и запуштено Благовештење долази руска игуманија Марија, са руским и српским сестрама. Међу њима је била и монахиња Михаила - садашња игуманија. Руске монахиње су остале у Благовештењу до 1949. године када одлазе, а монахиња Михаила прима дужност старешинства.

Извесно време сестре су биле принуђене да станују у селу, а пуних седам година провеле су у скромној манастирској штали, која је била њихов први конак.

Године послератне су биле тешке и претешке за сестре благовештењске: нити хлеба нити крова над главом. Зато су више пута полазиле из Благовештења у жељи да потраже други манастир, али „невидљива Сила“ спречавала их је да оставе ову светињу, каже игуманија Михаила.

Године 1950, благовештењске сестре отпочињу на рашчишћавању рушевина старог конака, крчећи коров и вадећи камен по камен из згаришта. Тако је отпочела обнова манастира Благовештења који, осим цркве, није имао нигде ништа.

Преко педесет година игуманија Михаила, са својим неуморним сестринством, обнавља манастир Благовештење. Пре две године извршено је генерално покривање цркве оловом а звоника бакром. Данас

Благовештење спада у најуређеније манастире Епархије шумадијске, опасан конацима са свих страна, са асфалтним путем, централним грејањем, телефоном...

Ове године дрвени стубови електричне енергије замењени су бетонским. Цела стара линија земињена је новом. Тим поводом, у среду по Духовима, 18. јуна, манастир Благовештење је позвао све добротворе и приложнике на заједничко „собрање“, да би свима захвалио на доброчинству. У манастирској трпезарији сабрало се око стотину званица, на челу са Његовим Преосвештенством Епископом шумадијским Господином Др Савом, где је приређена трпеза љубави.

У току ручка Његово Преосвештенство Епископ Сава је изложио историјат манастира Благовештења, његову улогу у минувим вековима, као и његово страдање, а посебно његово рушење у току Другог светског рата. Том приликом владика Сава је рекао да су сестре благовештењске, на челу са игу-

манијом Михаилом, дошле на згариште, и са великом муком обнављале овај древни манастир. Манастиру је, тзв. аграрном реформом, одузето преко 900 хектара шуме, а остављена земља на Руднику „Гаревица“, није рађала ништа, па чак ни траву за стоку. Зато су сестре деценијама куповале храну и себи и стоци. Захваљујући архијерејским намесницима: протојереју-ставрофору Живораду Јаковљевићу и протојереју Милошу Вукојевићу, као и њиховом свештенству, снабдевање манастира угљем и основним намирницама данас је редовно.

На крају је Преосвећени владика Сава захвалио игуманији Михаили и њеном трудољубивом сестринству на мукотрпној обнови манастира Благовештења, као и свима који преко године долазе у Благовештење и помажу.

Овом приликом епископ Сава је одликовао архијерејском граматом признања следећа лица и установе:

Г. Вукашин Милић, генер. директор пред. „Будућ-

ност” - Параћин;

Г. Раде Ивковић, ген. дир. „Бетоњерка” - Алексинац;

Г. Бране Нијемчевић, ген. дир. „Електрошумадија” - Крагујевац;

Г. Радоје Јосић, секретар месне заједнице Страгари;

Г. Миливоје Ђурић, пред. савета месне заједнице Страгари;

Г. Илија Јовановић - Страгари;

Г. Радиша Стевановић - Страгари;

Г. Радослав Тимотијевић - Страгари;

Г. Славенко Ерић, директор „Борово” из Борова;

Д. Д. „Призбест” - Страгари;

Г. Миливоје Павловић - Аранђеловац.

Манастир Благовештење свима захваљује и моли се Богу за све приложнике и добротворе који су учествовали у његовој 50-годишњој обнови.

Драгослав М. Степковић,
протојереј

ОБНОВИМО ЦРКВУ БРВНАРУ У ПАЈАЗИТОВУ

Следећи неимарство својих предака православни Срби су градили богомоље у свим временима. Због петовековног ропства под Турцима, као и због различитих строгих забрана петодеценијске владавине комунизма и атеизма, честити српски домаћини били су принуђени да своје богомоље врло често подижу у забитима и на скровитим местима.

Једна од таквих богомоља црква брвнара подигнута је у шумадијском селу Пајазитову. Пајазитово се налази на петнаестом километру северозападно од Крагујевца. У току Другог светског рата Равногорски отаџбински покрет развио је

на овим просторима своје чврсто упориште, па је село Пајазитово, увучено између комуникација Крагујевац - Београд и Крагујевац - Горњи Милановац, у то време добило равноргорско име Тврђава. Иницијатива за подизање цркве у Пајазитову потекла је из самог врха команде Равногорског покрета на чијем се челу налазио ђенерал Драгољуб - Дража Михаиловић. Иако је рат већ био зашао у трећу годину свога бесомучног беснила Равногорски покрет доноси чврсту и непоколебљиву одлуку да се заједно са народом подигне црква у Пајазитову. Главни организатор за подизање цркве био је коњички потпуковник Миодраг

Палошевић.

Припреме за подизање цркве отпочеле су у марту месецу 1943. године, а све радове организовао је и водио равноргорски командант Среза, резервни капетан Милентије Карасовић звани Карас. У Одбору за изградњу цркве били су: Душан Степановић командант села, Чедо Ђорђевић, Живан Ракић, Тихомир Ђорђевић, Рака Милековић и Драгиша Галовић.

Одбору није било тешко да изабере најбоље место за изградњу цркве. Место склоњено преко пута сеоског гробља. Њива задруге Ђорђевић, којој је старешина Чедо. Како за њиву питати?

Чеда Ђорђевић сам каже: „Ја дајем земљу цркви.“ И Живан Ракић жели да учествује у дару. Даје Ђорђевићима 20. ари винограда. У покљоњеној парцели имали су део Ђорђе и Милош Галовић. Као да село дише једном душом. Неко даје камен, неко дрво, сви раде и сви су као један. Слога. Црква је првобитно била покривена шиндром.

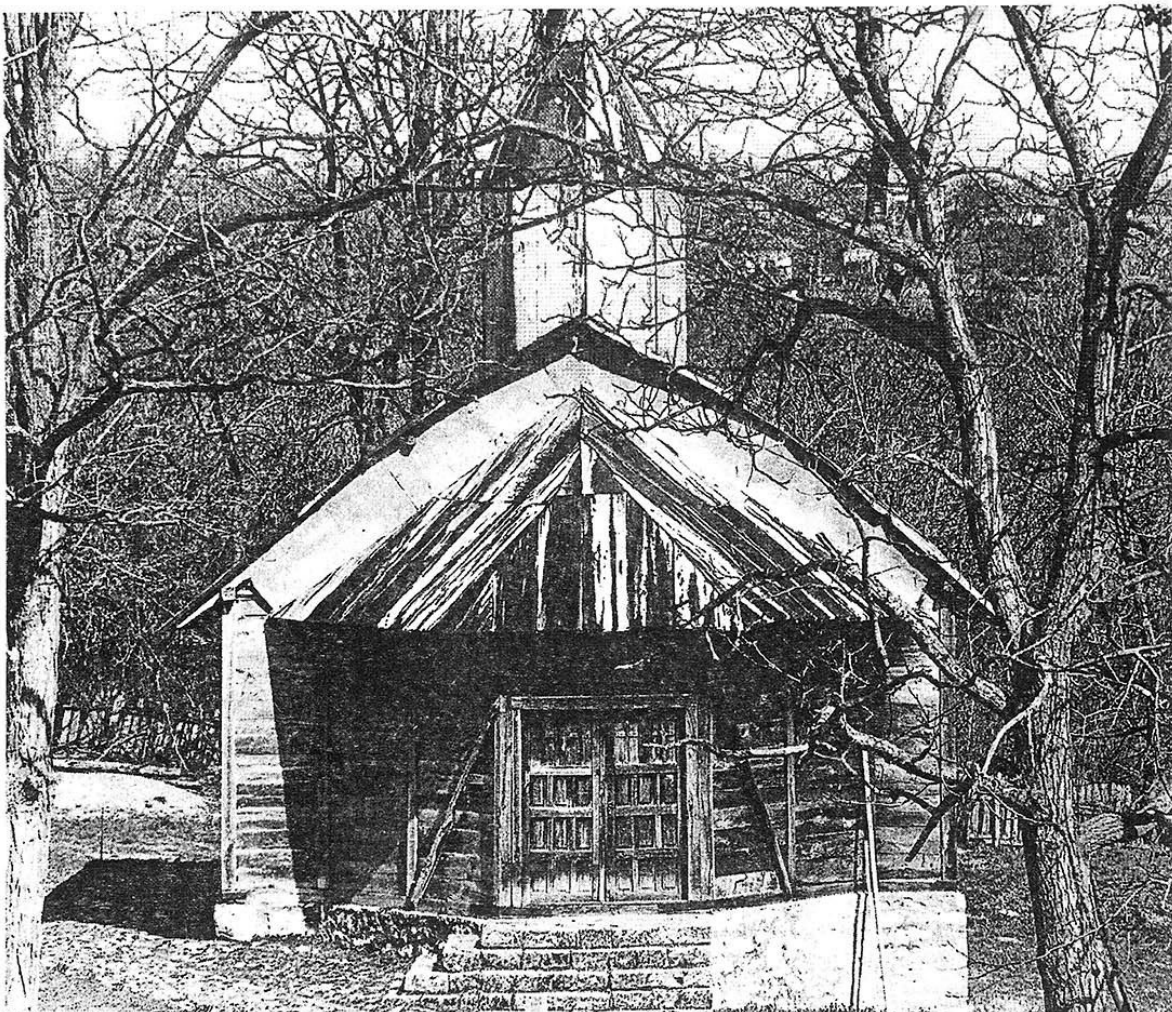
За време извођења радова свакодневно су пристизали прилози разне врсте. Сви прилози било у ком виду били су не само из Пајазитова него и из ближњих и даљих села па и шире. У радовима на подизању цркве у Пајазитову својим прилозима помогли су житељи из многих села: Лужнице, Грбице, Јовановац, Цветојевац, Светлић, Ресник, Белошевац, Церовац, Десимировац, Чумић, Петровац, Нови Милановац, Мечковац и многи други.

Поред многих мајстора, било их је, око педесетак, главни и најодговорнији мајстори били су: Драгомир Радовановић звани Шиндра из Миронића, Велимир Прокић и Марко Гајић из Пајазитова. Због успомене на четничке базе у селу Пајазитову, без којих цркве не би ни било, црква у Пајазитову и данас носи име црква Трећег српског устанка. Црква је посвећена Светој Тројици, па је и црквена слава Други дан Тројица. Радови на цркви у Пајазитову завршени су крајем маја месеца 1944. године. На дан црквене славе, 12. јуна 1944. године, одржан је у црквеној порти велики народни и

четнички скуп.

Црквена трпезарија за народ која се налази у порти северно од цркве подигнута је 1956. године. Црква у Пајазитову

мађинства. Оно је и иначе пасивно и сиромашно село са неплодним земљом и спада међу најпасивнија села у Шумадији. Са фотографије цркве у Пајазитову

Црква Свете Тројице у Пајазитову

1957. године покривена је лименим плехом који се и данас на њој налази. Лимени покривач цркве је кородирао тако да црква на неколико места прокишњава. Потребно је што хитније заменити целокупан постојећи покривач цркве, и цркву покрити бакром, а постојећа брвна која су у прилично добром стању освежити и конзервирати како би црква задржала своју оригиналност.

Ове године успели смо да цркву комплетно обновимо изнутра и на томе се због материјалних могућности стало.

Пајазитово, заједно са засеоцима Миронићем и М. Шењом, укупно броји 130 домаћинстава, од чега су више од половине, на жалост, старачка до-

може се видети, каква би то лепотица била ако би се споља обновила. Имајући у виду да се цркве брвнаре у Шумадији могу скоро на прсте избројати, упућујемо АПЕЛ и молимо све људе добре воље и срца племенита како у земљи тако и у расејању да помогну да црква - брвнара у Пајазитову што скорије, ако Бог да, заблиста у свом пуном сјају као неугасива звезда васколиког српског народа.

Милован П. Мићић,
свештеник

Четири године Дечијег дома Свети Јован Крститељ ОГЛЕДАЛО НАШЕ ДУШЕ И САВЕСТИ

Последњи рат на тлу бивше Југославије донео је много несрећа српском народу који је дао велики број жртава, остао без домова и био принуђен да се исели са својих вековних огњишта.

Највећи страдалници, као што у рату увек бива, су деца која су остала без родитеља или читавих породица.

Као што је и у прошлим ратовима чинила, Црква је и сада притекла у помоћ најпре деци, а потом свима другима.

Посебан вид харитативне делатности оствариле су епархије шумадијска, источно-америчка и канадска отварањем Дома за децу, односно девојчице које су остале без једног или оба родитеља.

Идеја да се у Крагујевцу отвори један овакав Дом потекла је у јесен 1992. године од госпође Викторије Трбуховић, дипломираног теолога, супруге протојереја Растка Трбуховића, пароха лакаванског, држава Њујорк. Предлог госпође Викторије подржали су протонамесник Милош Миловановић, парох из Нијагара Фалса у Канади и госпођа Мирјана Филиповић, супруга протојереја Драгана Филиповића из Питсбурга.

Пошто је постигнута сагласност да епархије источно-америчка и канадска превасходно воде бригу о обезбеђивању материјалних средстава, а Епархија шумадијска обезбеди зграду, особље и све друго, у Канади и Америци су са благословом епископа канадског господина Георгија и источноамеричког господина Митрофана створени одбори за Дом, а у Крагујевцу са благословом епископа шумадијског господина Саве основан је Управни одбор Дома.

Али, проблеми су настали око обезбеђивања зграде за

Дом јер у Крагујевцу нема црквених зграда а социјалистичка градска власт „није имала“ ниједну слободну зграду где би се деца сместила.

И када се искра наде да ће Дом бити отворен скоро угасила, на празник Обретења главе Св. Јована Крститеља, 24. фебруара /9. марта 1993. године, делегација тада опозиционе Скупштине општине Топола дошла је у куртоазну посету Епископу шумадијском. Том приликом, Епископ се пожалио да већ неколико месеци не може да реши проблем смештаја за децу која су остала без дома и која немају где главу склонити. Градски оци из Тополе су одмах понудили део Дечјег вртића у Тополи, што је одмах прихваћено с тим, да Дом добије име Светог Јована Крститеља, који је тога дана слављен, а који је као дете остао без дома отишавши у пустињу.

Управни одбор Дома је одмах потом набавио сав потребан инвентар, добијене просторије окречио и припремио за пријем првих девојчица и поставио госпођицу Весну Ерић, дипл. социолога из Тополе за управницу.

Дана 29. априла 1993. године, после одслужене архијерејске литургије на Опленцу, у току које су саслуживали протојереј Растко Трбуховић, из Лакаване, Њујорк, и протонамесник Милош Миловановић, из Нијагара Фалса, Канада, епископ Сава је извршио освећење Дома Св. Јована Крститеља. Освећењу су присуствовали представници општинске власти из Тополе на челу са председником Скупштине, господином инг. Милованом Маринковићем, архијерејски намесници из Епрахије шумадијске и већи број гостију позваних на ову скромну свечаност.

Девојчице су почеле да пристижу у Дом у току лета и прве које су стигле и извесно време провеле у епископском двору биле су сестре Зорица и Миланка Вуковић из Босне. У месецу августу било је већ четрнаест девојчица, а њих 12 је 1. септембра пошло у основну школу.

Почетком септембра примљено је комплетно особље које ће се старати о деци, а за новог управника постављен је протојереј Милан Борота из Крагујевца, који је својевремено избегао из Карловца.

Први дани и месеци за децу су били прилично тешки јер је требало да се прилагоде на нове услове живота у једној великој породици, на нову школу и наставнике и на нове другове у школи и граду.

Што се тиче услова, Дом је деци обезбедио највиши ниво смештаја, исхране, одевања и здравствене заштите, а наставно особље О. Ш. „Карађорђе“ уз срдчан пријем својски се трудило да деца постигну што бољи успех.

У месецу јануару 1994. године протојереј Милан Борота је због повратка у своју епархију разрешен дужности а за новог управника постављен је протојереј Драгољуб Ракић из Младеновца.

У пролеће 1994. године у Дом је дошла још једна девојчица, ученица петог разреда, тако да је школску годину завршило тринаест ученица.

Пред почетак школске 1994/95. године капацитет Дома је попуњен до последњег места јер је дошло нових седамнаест девојчица, 15 из Теслића и 2 из Петриње.

Практично, Дом тек сада почиње да живи правим животом и оправдава своју намену, у њему ври као у кошници а све де-

војнице похађају школу, њих 29 - основну, а 3 - први разред средње школе.

Целокупно особље очински се стара и брине о деци а највећа одговорност је на васпитачицама које су и дању и ноћу са децом и које су у свом послу и учитељи и мајке а понекад и здравствени радници.

Живот у Дому се одвија по одређеном програму и све је подређено деци, њиховом комплетном васпитању и образовању. Највише времена посвећено је учењу јер због ратних прилика и честих прекида похађања наставе у својом родним местима, било је потребно надокнадити изгубљено, а то код неких није лако постићи. Имајући разумевања и добру вољу наставници математике, биологије, географије и других предмета понудили су своју помоћ. Редовно су држали допунске часове деци и успех није изостао.

Да би деца стекла основна знања о православној вери, управник је у почетку једном недељно држао часове веронауке, а касније је то наставио ђакон Горан Дебетих из Младеновца. Деца су научила да одговарају на Литургији, да читају Апостол, антифоне и Символ вере и сваке недеље учествују на богослужењу у храму Рођења Пресвете Богородице или Св. Ђорђа на Опленцу.

Живот деце у Дому није ни мало монотон, јер осим похађања школе и учења ту су разне друге активности: бављење разним спортовима (одбојка, рукомет), затим су ту екскурзије, излети, шетње, одлазак у посете. Девојчице често приређују разне представе, мале концерте, квизове знања, модне ревије. Осим овога, деца се у слободном времену баве и практичним стварима, нешто сашију, понекад нешто саме испегају, уче се плетењу и везењу а често су за послене у кухињи и трпезарији.

О слави Дома, Сабору

св. Јована Крститеља, оне су прави домаћини који све госте дочекају и послуже, а гости су они који воле Дом и децу и који их на разне помажу.

На дан своје прве славе, Архијерејску литургију у храму Св. Ђорђа на Опленцу служио је епископ шумадијски Г. Др Сава са двојицом свештеника и ђакон-ом, а девојчице су са монахињама из манастира Никоља певале и читале „Вјерују“ и „Оче наш“. Потом је у Дому епископ Сава са децом пререзао славски колач и био њихов гост на ручку, на коме је било више званица.

Исто тако је било и следећих година и у Тополи и у манастиру Дивостину, слава је почињала архијерерском литургијом, а завршавала се трпезом љубави на којој је било гостију из многих европских хуманитарних организација и из Америке (о. Драган Филиповић).

Да би на исти начин узвратио гостопримство епископ Сава угошћује сву децу о својој крсној слави што је за њих посебна част и доживљај.

У Дому је дакле све подређено деци и њиховој бољој будућности почевши од услова за учење па до организованог летовања на мору у Херцег Новом - 10 дана и прошле године - месец дана у Грчкој.

Захвалност деце за све што за њих чини Црква је добро понашање и успех у школи.

У лето 1995. године, у Тополи је опет била власт, која није имала слуха за Дом и децу. Пошто су почели да постављају неприхватљиве услове и исказују нереална потраживања, Дом је пресељен у манастир Дивостин. У новом конфорном конаку манастира Дивостина девојчице су под руком новог управника и нових васпитачица наставиле да уче и раде.

Данас у Дому имамо 34 девојчице.

Врата Дома „Светог Јована Крститеља“ отворена су за

све оне који желе да га посете. Од црквених великодостојника Дом је небројено пута посетио епископ шумадијски Др Сава који води очински бригу о њему, затим више пута епископ осјечко-пољски и барањски Лукијан, епископ канадски Георгије...

Других посета је много, чак су и свакодневне, јер многи дођу да виде децу, да се упознају са радом Дома и да донесу помоћ. Дом редовно посећују и његови идејни творци из Америке и Канаде трудећи се да он ни у чему не оскудева.

Приложника и помагача Дома је такође веома много и немогуће је све појединачно поменути. Највећи број долази из епархија источноамеричке и канадске, а потом из Европе и на крају из свих крајева наше земље.

У пружању помоћи укључиле су се и многе хуманитарне организације које су радиле у нашој земљи и захваљујући њима није било проблема око грејања.

Преко Одбора СПЦ за помоћ избеглицама Дому је више пута стигла помоћ у намирницама, воћу и поврћу.

Многа друштвена и приватна предузећа уписала су себе у приложнике било да су помогла новцем, својим производима или услугама.

Највише је оних који су појединачно пружали помоћ и из земље и из иностранства.

Амбасада Републике Француске у Београду постала је помагач Дома и њени представници редовно посећују децу у њему.

И на крају треба поменути парохију Св. великомученика Георгија из Нијагара Фалса у Канади са парохом о. Милошем Миловановићем који су поклонили нови комби „Форд-Транзит“ за свакодневне потребе Дома.

Протојереј
Драгољуб Ракић

Репортажа из Цариграда „РАЗЛИКОВАТИ ЗНАКЕ ВРЕМЕНА”

Утисци са Саветовања о месту жена у Православној цркви

У Цариграду се од 10. до 17. маја одржавало друго саветовање православних жена са темом: **Разликовати знаке времена**. Скуп је организовао Светски савет цркава у контексту екуменске декаде цркава у солидарности са женама - 1988. до 1998. године. Сврха овога скупа је да пружи могућност православним хришћанкама да искажу своје дарове којима користе својим црквама - као активне мирјанке, црквени радници на социјалном плану, као хришћански васпитачи и вероучитељи, као чланице црквених одбора, теолози, мајке, попадије, монахиње и друго. Циљ је био да се окупе жене различитих обдарености и да се оспособе за креативан дијалог по питању заједничког распознавања знакова времена како би боље служиле својим црквама и парохијама.

Окупљање жена почело је у суботу 10. маја у хотелу „Кристал” у Истанбулу. Координатор скупа била је протестанткиња Аруна Гнанасон из Реферата за жене при Светском савету цркава у Женеви и госпођа попадија Кириаки Фицџералд, теолошки консултант Светског савета цркава. Присутне су биле жене из следећих цркава: Руске православне цркве, Чешке православне цркве, Пољске православне цркве, Финске православне цркве, Румунске православне Цркве, Грчке православне цркве, Грузијске православне цркве, Америчке православне цркве, Коптске цркве у Египту, Арапске православне цркве и Српске православне цркве.

У недељу, 11. маја, присуствовали смо Светој литургији у женском манастиру „Источник живота” у Балукију. Служио је Његова Светост, васељенски

патријарх Вартоломеј. Саслуживали су многи епископи и митрополити Васељенске патријаршије. У манастиру се налази чудотворни извор под иконом Пресвете Богородице. Такође, у манастиру се налазе и делови моштију многих светитеља, између осталих и део моштију Светог Григорија Богослова.

После повратка у хотел одржано је уводно предавање и упознавање свих присутних жена. На почетку је на језицима свих учесница било отпевано „Христос воскрес”. Затим смо се појединачно представљали и говорили из које смо помесне цркве, шта радимо и на који начин помажемо у црквеном животу. Испоставило се да су скоро пола присутних жене свештеника. Дobili смо програм предавања, дискусија и обилазак старих цркава и манастира.

У понедељак ујутру, 12. маја, ишли смо у обилазак Васељенске патријаршије и на пријем код Његове Светости, васељенског патријарха Вартоломеја. У Цариграду, који је престоница Васељенске патријаршије, тренутно живи само око хиљаду и две стотине православних Грка (док цео град има петнаест милиона становника). Његова Светост, васељенски патријарх Вартоломеј нам је после поздравног говора одржао једно кратко предавање о месту жена у Цркви, о томе колико жене могу допринети јачању црквеног живота. У име свих нас предата му је на поклон икона Васкрсења - Жене мироносице на гробу Господњем. Његова Светост, Васељенски патријарх нам је икону уступио да буде са нама до краја саветовања. Затим је свима поделио пригодан поклон - један крстић.

После пријема, обишли

смо зграду Патријаршије и посетили патријаршијску библиотеку. Такође смо обишли и патријаршијску цркву Светог великомученика Георгија у којој се налазе мошти свете великомученице Јефимије.

По повратку у хотел одржана су два предавања на тему: „Жене у животу савремене православне цркве”. После предавања одржана је панел дискусија на тему: „Одрастати као православна и као жена”. У дискусији је учествовала и госпођа Ксенија Милинковић, попадија из Новог Сада. Могла су се чути интересантна и различита искуства жена из свих делова света. Причало се највише о томе које су жене светитељке извршиле највећи утицај на нас, о утицају наших мајки и бака на одрастање у православљу. Наравно, посебно се говорило о првој међу женама, Пресветој Богородици и њеном молитвеном заступништву за све нас.

У уторак, 13. маја, посетили смо манастир Свете Тројице који се налази на острву Халки у Мраморном мору. Манастир је основао патријарх Фотије I (IX век). На острву се налазио Православни теолошки факултет који је отворен 1844. године за време патријарха Германа IV. За 127 година постојања на њему су се школовали многи познати православни епископи и теолози. Факултет је затворен 1971. године. Посетили смо и импозантну манастирску библиотеку.

У манастиру смо провели цео дан и ту су нам одржана два предавања на тему: „Свети Дух у животу Цркве”. Због не достатка времена после предавања није одржана дискусија.

Манастир је веома леп. Налази се на врху острва и са

њега се пружа предиван поглед на обалу и море. Манастирска порта је дивно уређена, препуна расцветалог цвећа, тако да су многи узвикнули да би тако замислили и рај.

По повратку у хотел поделили смо се у мање групе и разговарали о закључцима који су донети на првом саветовању православних жена из Африке и Мале Азије, а које је одржано у Дамаску од 4. до 10. октобра 1996. године.

У среду, 14. маја, цео дан је био радан. Пре подне је мати Марија, монахиња из Лондона, одржала предавање на тему: „Светитељи као носиоци Духа и као модели за православне жене“. После тога одржана су нам два предавања у вези екуменске декаде солидарности са женама. Предавања су одржале госпођа Аруна Гнанасон и госпођа Тени Пири -Симониан. Обе су теолошки консултанти при Светском савету цркава.

После подне и увече опет смо разговарали у мањим групама о закључцима донетим у Дамаску. Вечерње је служено у оближњој цркви Свете Тројице.

Цео четвртак је планиран за обилазак града. Рано ујутру смо ишли у Јерменску апостолску цркву (они су монофизити) и присуствовали делу њихове литургије која се доста разликује од наше. После смо ишли на пријем у јерменски патријархат. Тамо су нам говорили углавном о томе да се код њих већ рукополажу жене (за сада само монахиње) у чин ђаконисе, и да оне тада могу да служе и у олтару.

После тога ишли смо у некадашњу цркву Хора у којој се налазе можда најлепши мозаици на свету. Она је наравно, била претворена у џамију, а сада је музеј. У главном делу цркве, наосу, сачуване су само две фреске. Параклиси су много боље очувани и у њима се налазе заиста величанствени мозаици на

основу којих само можемо да наслутимо какав је био сјај Византије у њеном највишем успону.

Затим смо ишли у Свету Софију, најпознатији православни храм на свету. Тужно је видети минарете који су унаказили њену спољашњу лепоту, а још је тужније када се види шта је урађено са њом унутра. У олтару је дозидано узвишење за хоџу. Оно мало мозаика што је сачувано у овом светом храму просто изазива неверицу да је неко могао да уништава такву лепоту. Нарочито остаци композиције Деизиса који се налази на десној страни галерије. Тужно је видети како су из камених мермерних плоча вађени крстови као наш хришћански знак. Цела грађевина је невероватно складна и уопште нисам добила утисак претеране величине који сам очекивала. Како је то била лепа црква, када се у њој служила служба Божија, то вероватно нико не може више ни замислити.

После тога смо обилазили Топкапи, турски дворач који се налази у близини Свете Софије. У њему се налази неколико изложби разних турских предмета, као и бројни предмети који су опљачкани од других народа које су они освајали. Између осталог, у музеју се налази и рука Светог Јована Крститеља.

Обилазак свих ових знаменитости трајао је цео дан. Увече смо ишли на свечану вечеру у ексклузивни „Бејти“ ресторан. Ту нас је, као домаћин, дочекао и један од епископа Васељенске патријаршије, јер је Његова Светост, васељенски патријарх Вартоломеј, морао да отпутује.

Петак је опет протекао у радној атмосфери. Пре подне је одржана једна панел дискусија на којој се говорило о монашком животу, парохијском животу, породичном животу, о теолошком образовању жена, о ђаконисама. Дискусија је била веома занимљива и интересантна. Могла су

се чути искуства разних жена у различитим областима живота. Најзанимљивије је било предавање професора Константина Јокариниса о рукополагању жена. Професор је износио разлоге због којих смо ми православни против рукополагања жена, позивајући се на свете оце и на свето предавање наше Православне цркве. Дискусија после његовог излагања трајала је веома дуго.

После подне је одржана друга панел дискусија са темама: жене као писци, жене на радном месту, у друштву, као вероучитељи, као младе и као старе. Могла су се чути разна занимљива искуства. Представница Грузије, Екатерина Багишвили, која је декан Теолошког факултета у Тбилисију, испричала је своју необичну животну причу. Одрасла у православној породици, од детињства је желела да постане глумица. Завршивши драмску академију, схватила је да ипак не жели тиме да се бави и уписала се на Теолошки факултет, да би сада била декан тог факултета и професор хришћанске историје. Код њих је 1990. године отворен посебан одсек за религијску уметност.

Закључено је да све више жена жели да стекне теолошко образовање и уписује се на теолошке факултете, као и то да је потреба за теолошким образованим женама и мушкарцима све већа, нарочито у земљама Источне Европе. У Румунији је, на пример, веронаука уведена као обавезан предмет у основним школама, а факултативно се похађа у средњим. У Пољској (где има око милион православних) такође се одржавају часови веронауке у основним школама. Због тога је нагло порасла потреба за вероучитељима и жене су све више заступљене као вероучитељи.

Јелена Миловић

Књига Џона Мајендорфа - Империјално јединство и хришћанске деобе; Црква од 450. до 680. године - и на српском језику НОВА ИНТЕРПРЕТАЦИЈА ДОГАЂАЈА

„Каленић” је поново обрадовао многобројне љубитеље добре књиге. Овога пута је у питању „Империјално јединство и хришћанске деобе. Црква од 450. до 680. године”. Писац је покојни професор Џон Мајендорф, истакнути православни теолог и византолог светског гласа, који је нашој читалачкој публици већ увелико познат.

„Византијско богословље”, „Свети Григорије Палама и православна мистика”, „Православно учење о браку”, „Христос у православној хришћанској мисли”, су украс сваке библиотеке, која их поседује. Поред тога, његове издвојене студије су разасуте по многим богословским часописима широм земље.

Сада је, најзад, пред нама и једно од његових најбољих дела, које смо најавили и детаљно приказали у „Каленићу” (бр. 1-3, стр. 15-16) још давне 1995. године, под насловом ПРОФЕСОР МАЈЕНДОРФ ПОНОВО МЕЂУ НАМА (Поводом још једне његове књиге). На жалост, „долазак Мајендорфа” се прилично отегао из разлога који су ван контроле „Каленића”.

Луксузно опремљена, илустрована, строго научна са обиљем цитираних извора, на 383 странице,

у преводу Јована Олбине, ова књига је недавно изашла из штампе. Тако смо постали богатији за још једно велико дело, које ће обрадовати теологе, византологе и историчаре у целини, као и све оне који се за те области и аматерски интересују. Према књизи неће бити равнодушан ниједан читалац који сам себе препознаје у богатом византијском православном наслеђу.

Градиво је распоређено у десет поглавља. Свако поглавље је самостална целина са многобројним подтемама, које су, опет, саме по себи, једна целина. Свих десет поглавља је хармонијом историјских збивања повезано у једну целину, високо стручну књигу, до те мере интересантну да се чита у једном даху. Уосталом, то је стил покојног професора Мајендорфа, који и најтеже штиво умео да приближи и просечном читаоцу. У десет поглавља су обрађене следеће теме:

1. Црква и Империја; 2. Структура цркве; 3. Духовни живот: Литургија, монаштво, светитељи; 4. Културне разноликости и мисионарска експанзија на Истоку; 5. Запад у петом веку: Hristianitas et Romanitas; 6. Халкидонски сабор и његове последице; 7. Јустинијаново

доба; 8. Хришћански Исток после Јустинијана: Да ли су деобе коначне? 9. Свети Григорије Велики и Византијско папство; 10. Цар Ираклије и монотелитство; На крају је Епилог.

Професор Мајендорф даје нову интерпретацију догађаја, које су историчари и теолози Истока и Запада парцијално, а често и тенденциозно обрађивали, свако са свога становишта, из угла дневне државне и црквене политике. При томе су остале многе празнине и недоречености. Професор Мајендорф их у наведеној књизи попуњава на најбољи могући начин. Мрачни коридори, кроз које су пролазили историја и историчари не осветливши их, осветљени су у књизи „Империјално јединство и хришћанске деобе” виспирним умом професора Мајендорфа и његовим анализама примарне историјске грађе. У њој писац налази основна упоришта за историјску истину, која је вековима често бивала двосмислено интерпретирана и излагана и тако водила деобама или постојеће деобе учвршћивала и продубљивала. Мајендорф се уздигао изнад парцијалности и пристрасности.

СЛУЖЕЊА, ПОСЕТЕ И ПРИЈЕМИ ЕПИСКОПА ШУМАДИЈСКОГ САВЕ ОД 26. МАЈА ДО 31. АВГУСТА 1997. ГОДИНЕ

Његово Преосвештенство епископ шумадијски Г. Др Сава изволео је:

27. маја на Институту за књижевност и уметност присуствовао промоцији књиге Јован Рајић;

На Спасовдан служио архијерејску литургију у манастиру Беочину; пререзао славски колач Ватрогасном друштву у Крагујевцу;

12. јуна служио литургију у Кусатку;

13. јуна учествовао у Народном музеју у Београду у промоцији књиге „Патријарх Арсеније Трећи Црнојевић и Велика сеоба”;

14. јуна служио општи парастос у Саборној цркви у Крагујевцу; служио помен на гробу проф. др Љубомира Дурковића; осветио крстове за нови храм Св. кнеза Лазара у Белошевцу; посетио градилиште храма Св. великомученика Димитрија у Крагујевцу; служио бденије у Саборној цркви;

Први дан Духова служио литургију у Саборној цркви у Крагујевцу; осветио темељ новог храма Силаска Светога Духа у Рибарима; посетио храм у Ракитову;

Други дан Духова служио литургију, заједно са Преосвећеним епископом браничевским Господином Др Игњатијем,

у Старој цркви у Крагујевцу; осветио земљиште за нови храм Силаска Светога Духа у Рибнику;

Трећи дан Духова осветио нови храм Светога Саве на Липару;

19. јуна отпутовао у Јерусалим; поконио се Господњем гробу;

20. јуна посетио патријарха јерусалимског Господина Диодора;

22. јуна вратио се из Јерусалима;

25. јуна посетио Нову цркву у Јагодини и манастире Јошаницу и Каленић;

26. јуна посетио манастире Петковицу и Никоље;

3. јула служио у Саборној цркви помен митрополиту скопском Јосифу - поводом четрдесетогодишњице његове смрти;

4. јула посетио градилишта Дома Св. Јована Крститеља у Крагујевцу и храма Светога Димитрија у Крагујевцу;

5. јула сузио помен у Саборној цркви патријарху српском Викентију;

6. јула учествовао на литургији у манастиру Грнчарици; посетио храм Св. арх. Михаила - у изградњи - у Корману и Стару

цркву у Крагујевцу;

10. јула посетио манастир Јошаницу и Нову цркву у Јагодини;

11. јула сложио бденије у манастиру Ралетинцу;

12. јула сложио литургију у манастиру Ралетинцу; посетио Јагодину;

13. јула служио литургију у Саборној цркви и рукоположио Драгослава Миловановића, апсолвента теологије, у чин ђакона; служио годишњи парастос у Саборној цркви протојереју ставрофору Милу Малешевићу; посетио Чумић;

14. јула служио литургију у манастиру Јошаници и рукоположио ђакон Драгослава Миловановића у чин презвитера; осветио зграду Епархијског летовалишта „Јошаница“ у манастиру Јошаница; допутовао у манастир Сисојевац;

17. јула посетио Грошницу;

20. јула осветио нови храм у Течићу и служио литургију;

21. јула осветио нови храм у Сумуровцу и служио литурги-

ју;

23. јула служио литургију у манастиру Јошаници;

24. јула примио групу Срба из Америке;

25. јула служио бденије у манастиру Вољавчи;

26. јула служио литургију у манастиру Вољавчи;

27. јула учествовао на венчању Александра, дипломираног теолога, и Јелене Бороте у Саборној цркви у Крагујевцу;

2. августа осветио нову црквену салу у Грбцама;

3. августа служио литургију у Саборној цркви; осветио темељ новог храма у Винчи;

7. августа осветио нова звона у Доброводици;

10. августа служио литургију и осветио салу у Лесковцу;

14. августа служио јутрење, са изношењем Часнога Крста

и освећењем воде, и литургију у манастиру Благовештењу;

16. августа служио литургију и парастос краљу Петру

Првом на Опленцу; служио бденије у манастиру Благовештењу;

17. августа служио литургију у манастиру Благовештењу;

18. августа служио бденије у манастиру Благовештењу;

На Преображење служио литургију у манастиру Благовештењу;

20. августа одржао састанак са архијерејским намесницима Шумадијске епархије; посетио храм у Грошници;

21. августа посетио храмове Св. Димитрија и Св. Саве (у изградњи) у Крагујевцу, село Вучић (ради одређивања локације за подизање новог храма), и храмове у Рачи, Вишевцу и Ђурђеву;

24. августа служио литургију у Саборној крагујевачкој цркви и рукоположио Александра Бороту, дипломираног теолога, у чин ђакона;

26. августа посетио манастире Каленић и Ралетинац;

27. августа служио бденије у Саборној крагујевачкој цркви;

На Велику Госпојину служио литургију у Саборној крагујевачкој цркви и рукоположио Јовицу Јовановића, дипломираног студента Богословског института, у чин ђакон, а ђакон Александра Бороту у чин презвитера; пререзао славски колач у Влачки; посетио храм у Лужницама;

30. августа осветио нову капелу Преподобне Анастасије Српске у манастиру Каленићу, заједно са Преосвећеним епископом славонским Г. Лукијаном, и служио литургију; присуствовао отварању Епархијске ризнице и манастирске библиотеке у Каленићу;

31. августа служио литургију у манастиру Каленићу и осветио Велики конак.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Његово Преосвештенство Епископ шумадијски Господин Сава изволео је:

Осветити

Обновљени храм Светог великомучника Георгија и нови црквени дом на Липару, 4. маја 1997;

Нови живопис у храму Рођења Пресвете Богородице у Малим Крчмарима, 11. маја 1997;

Зграду Скупштине општине у Младеновцу, 15. маја 1997;

Крстове за нови храм Св. кнеза Лазара у Крагујевцу - Белошевцу, 11. јуна 1997;

Темељ новог храма Силаска Светога Духа у Рибарима, 11. јуна 1997;

Земљиште за нови храм Силаска Светога Духа у Рибнику, 12. јуна 1997;

Нови храм Светога Саве у Трбушници - Липару, 17. јуна 1997;

Темељ нове црквене сале у Јагодини, 12. јула 1997;

Нову црквену салу у Чумићу, 13. јула 1997;

Дом духовно - просветне заједнице „Јошаница“ у манастиру Јошаници, 14. јула 1997;

Нови храм Преподобне матере Параскеве у Течићу, 20. јула 1997;

Нови храм Светог великомученика Прокопија у Сумуровцу, 21. јула 1997;

Нову црквену салу у Грбцама, 2. августа 1997;

Темељ новог храма Светих Мирносица у Винчи, 3. августа 1997;

Звона за нови храм Сабора српских светитеља у

Доброводици, 7. августа 1997;

Обновљену црквену салу у Лесковцу, 10. августа 1997; Нову капелу Преподобне Анастасије Српске у манастиру Каленићу, 30. августа 1997;

Обновљени Велики конак у манастиру Каленићу, 31. августа 1997.

Рукоположити

Милана Јовановића, свршеног богослова, у чин ђакон, 6. маја 1997, у Светоуспенском храму у Крагујевцу, а у чин презвитера у Светођурђевском храму у Вишевцу, 8. маја 1997, и поставити га за привременог пароха у Дубони, Арх. нам. младеновачко (Ебр. 432/97);

Нинослава Дирака, студента Богословског института у Београду, у чин ђакон, 10. маја 1997, у Светосавском храму у Сиоковцу, и поставити га за парохијског ђакон Старе цркве у Јагодини (Ебр. 318/97);

Драгослава Милована, апсолвента теологије, у чин ђакон, 13. јула 1997, у Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу, а у чин презвитера, 14. јула 1997, у храму Светог оца Николаја у манастиру Јошаници, и поставити га за привременог пароха друге парохије при храму Светога Саве у Крагујевцу (Ебр. 648/97);

Александра Бороту, дипломираног теолога, у чин ђакон, 24. августа, а у чин презвитера, 28. августа 1997, у Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу, и причислити га истом храму (Ебр. 772/97);

Јовицу Јовановића, дипломираног студента Богословског института СПЦ, у чин ђакон, 28. августа 1997, у Светоуспенском саборном храму у Крагујевцу и причислити га

Старој цркви у Јагодини (Ебр. 773/97).

Одликвати

Правом ношења црвеног појаса

Јереја Милана Томића, привр. пароха чумићког (Ебр. 513/97);

Јереја Горана Ђерковића, привр. пароха грбичког (Ебр. 587/97);

Јереја Милорада Михајловића, привр. пароха лесковачког (Ебр. 698/97);

Јереја Слободана Бабића, привр. пароха техничког (Ебр. 746/97);

доспојанством протонамесника

Јереја Мирољуба Станковића, привр. пароха прве кусадачке парохије (Ебр. 442/97);

Јереја Божицара Урошевића, привр. пароха друге кусадачке парохије (Ебр. 443/97);

Јереја Велибора Ранђића, привр. пароха треће паланачке парохије (Ебр. 444/97);

Јереја Мила Миловановића, привр. пароха четврте паланачке парохије (Ебр. 445/97);

Јереја Милорада Тимотијевића, привр. пароха забоничког (Ебр. 520/97);

чином пројереја

протонамесника Радослава Сенића, привр. пароха друге паланачке парохије (Ебр. 441/97);

протонамесника Радована Ракића, привр. пароха четврте парохије при храму Св. архангела Михаила у Јагодини (Ебр. 512/97);

чином изуманије

Монахињу Тајсу (Ракић), в. д. настојатељицу манастира Вољавче (Ебр. 585/97).

Предложити за старосну пензију

Протојереја Илију Поп Лазића, привр. пароха поповићког, Арх. нам. космајско (Ебр. 737/97).

Резрешити

Јереја Дејана Петровића, привр. пароха крагујевачког, даљег опслуживања упражњене друге парохије при храму Светог Саве у Крагујевцу (Ебр. 649/97);

Протојереја Данила Срећковића, умировљеног пароха варваринског, даљег опслуживања упражњене треће варваринске парохије (Ебр. 800/97).

Преместити по молби

Ђакон Мирослава Василијевића, парохијског ђакон Старе цркве у Јагодини за парохијског ђакон Старе цркве у Крагујевцу (Ебр. 291/97);

Јереја Николу Миловића, привр. пароха дубонског, Арх. нам. младеновачко, за привр. пароха четврте аранђеловачке парохије, Арх. нам. орашачко (Ебр. 431/97);

Протонамесника Томислава Гајића, привр. пароха бошњанског, Арх. нам. темнићко, за привр. пароха треће варваринске парохије, у истом нам. (Ебр. 801/97);

Јереја Ђорђа Марјановића, привр. пароха доњокрчинског, Арх. нам. темнићко, за привр. пароха бошњанског, у истом нам. (Ебр. 802/97);

Јереја Горана Гајића, привр. пароха баничинског, Арх. нам. јасеничко, за привр. пароха доњокрчинског, Арх. нам. темнићко (Ебр. 803/97).

Поставити

Протонамесника Миленка Дидића, привр. пароха прве буковичке парохије за старешину храма Св. арх. Гаврила (Ебр. 325/97);

Ђакон Мирослава Василијевића за службеника Издавачке установе „Каленић“ у Крагујевцу (Ебр. 333/97);

Игуманију Тајсу (Ракић) за старешину манастира Вољавче (Ебр. 586/97);

Протонамесника Светомира Петровића, пароха при храму Св. кнеза Лазара у Крагујевцу - Белошевцу за старешину истога храма (Ебр. 742/97).

Поверити у опслуживање

Протојереју Илију Поп Лазићу упражњену парохију поповићку, Арх. нам. космајско (Ебр. 738/97);

Протонамеснику Милу Миловановићу, привр. пароху четврте паланачке парохије, Арх. нам. јасеничко, упражњену парохију баничинску, у истом нам. (Ебр. 804/97).

Скинути забрану

Јереју Милораду Живковићу, привр. пароху белосавачком, Арх. нам. младеновачко, (Ебр. 745/97).

Поделити благослов за упис

На Бојословски факултет Српске православне цркве у Београду

Дејану Зарићу, из Јагодине (Ебр. 327/97), Александру Борисављевићу, из Крагујевца (Ебр. 434/97), Марку Тодоровићу, из Крагујевца (Ебр. 435/97), Миодрагу Михаиловићу, из Крагујевца (Ебр. 436/97), Александру Алексићу, из Тополе (Ебр. 438/97), Дејану Ђурићу, из Тополе (Ебр. 439/97), Александру Обрадовићу, Смедеревска Паланка (Ебр. 440/97), Драгани Филиповић, из Јагодине (Ебр. 460/97), Немањи Младеновићу, из Крагујевца (Ебр. 461/97), Александру Новаковићу, из Аранђеловца (Ебр. 484/97), Милану Живановићу, из Маршића (Ебр. 485/97), Марку Митићу, из Аранђеловца (Ебр. 651/97), Ивану Величковићу, из Ловаца (Ебр. 740/97).

На Бојословски институт Српске православне цркве у Београду

Инг. Небојши Младеновићу, из Јагодине (Ебр. 736/97).

У Бојословију Светог Саве у Београду

1. Александру Петровићу из Лазаревца, 2. Милошу Марковићу из Крагујевца, 3. Бранку Ђорђевићу из Превешта, 4. Рајку Мијаиловићу из Крагујевца

У Бојословију Светог Кирила и Методија у

Призрену

1. Ивану Вуксановићу из Лапова, 2. Александру Петровићу из Крушевице

У Бојословију Светог Арсенија у Сремским

Карловцима

1. Игору Обрадовићу из Бељине, 2. Ивану Мацићу из Смедеревске Паланке

У Бојословију Светог Три Јерарха у Србињу

1. Милану Марићу из Дубоке

У Бојословију Светог Саве - испуњено одељење у

Крагујевцу

1. Милошу Савићу из Смедеревске Паланке, 2. Жељку Настићу из Крагујевца, 3. Александру Лазаревићу из Крагујевца, 4. Драгану Павловићу из Рудоваца, 5. Марку Јокановићу из Крагујевца, 6. Саши Васиљевићу из Бошњана, 7. Слободану Савковићу из Трнавe, 8. Небојши Јаковљевићу из Крагујевца, 9. Марку Павловићу из Венчана, 10. Влади Савићу из Раче, 11. Срећку Јовановићу из Парцана, 12. Радовану Газдићу из Сабанте, 13. Далибору Милошевићу из Раче, 14. Николи Урошевићу из Лазаревца, 15. Марку Милуновићу из Опарића, 16. Далибору Нићифоровићу из Белишића, 17. Милошу Живковићу из Бошњана, 18. Браниславу Љубинковићу из Велике Крсне, 19. Марку Рафаиловићу из Бањана, 20. Марку Смиљанићу из Грбца.

Каленић

Година XIX
4/1997

Издавач - Српска православна епархија шумадијска

Излази шест пута годишње

Уређује Одбор

Главни и одговорни уредник
Драгослав Степковић

Уредништво и администрација
„КАЛЕНИЋ“, Крагујевачког октобра 67, 34000 Крагујевац

Телефон 034/332-642

Штампа „Stillart“, Београд, Булевар Уметности 2а

Тираж 3600 примерака

Храм Светог Прокопија у Сумуровцу,
освећен 21. јула 1997. године

Тако ниси више роб, него син;
ако ли си син, и наслѣдник си
Божији кроз Христа.

(Посланица Светог апостола
Павла Галатима 4,7)

Манастир Дивостин

